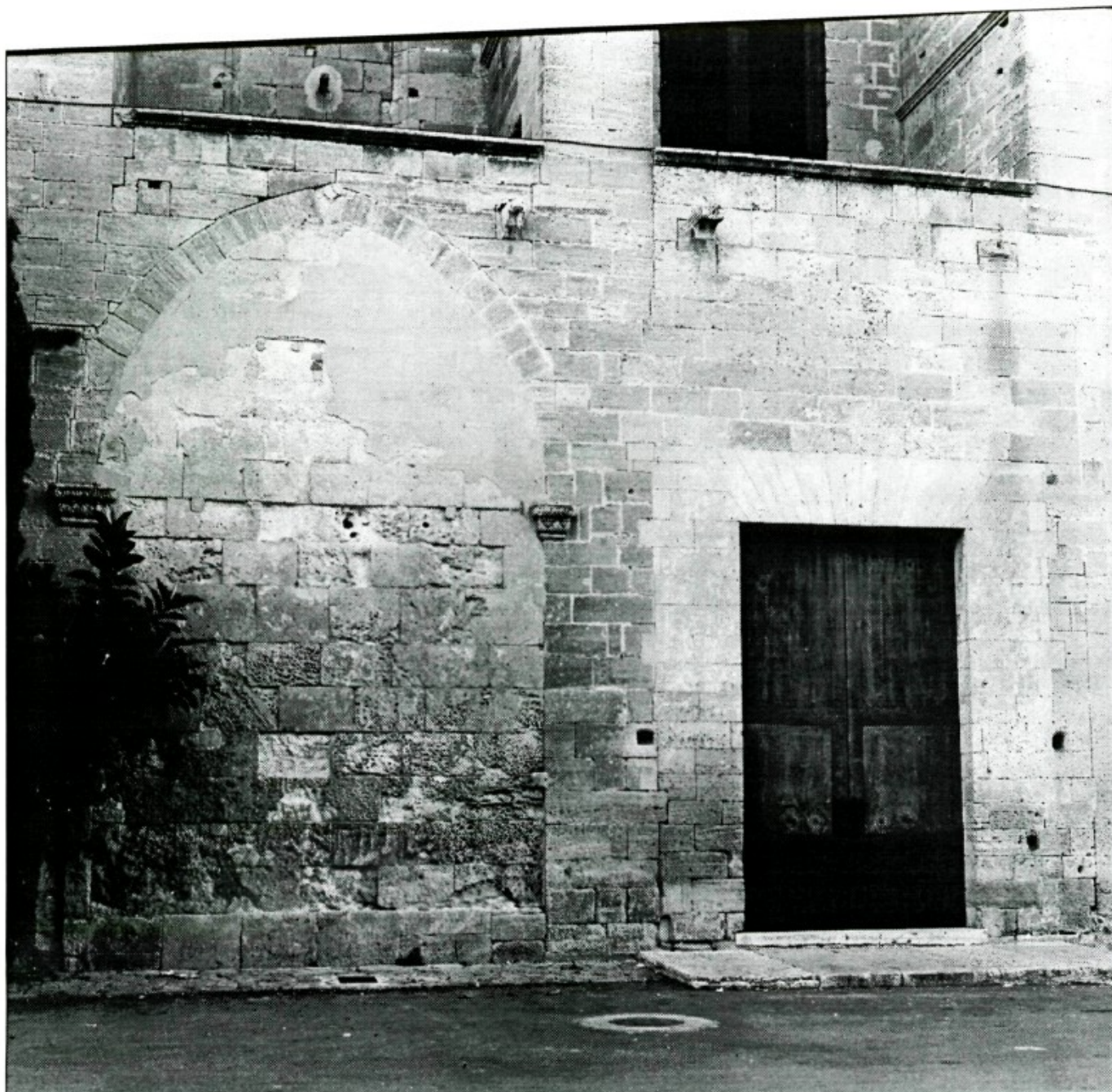

ES SAIG

ALGAIDA – NÚM. 180 – DESEMBRE DE 1995 – PREU: 150 Pts.

EDITORIAL

QUINZE ANIVERSARI

Aquest mes estam de festa, complim quinze anys. Quinze anys és una xifra rodona, amb aquest prestigi que tenen dins el nostre sistema decimal les xifres acabades en zero o cinc. Però, a part d'aquest detall, certament és una edat important, sobretot tractant-se d'una revista com ES SAIG, modesta i escassa de mitjans. I encara més si tenim en compte la regularitat amb què ha sortit, sense fallar mai a la cita mensual.

Recordam, d'aquells inicis, la il·lusion que teníem posada en la tasca que ens havíem proposat, i també la indiferència, la commiseració i fins i tot l'animadversió de certa gent envers el nostre projecte. L'orgull més gros que sentim és de comprovar que durant aquests anys pràcticament no hem tengut desercions entre els nostres col·laboradors i, sobretot, de veure que persones que ens reberen amb fredor i -per què no dir-ho?- amb mala voluntat, a hores d'ara participen de la nostra empresa i ens donen una mà sempre que els ho demanam. És bo i reconfortant això de sumar, d'integrar, quan massa sovint el que veim són propòsits de divisió i de trencament.

Però deixem el passat i mirem cap endavant. I ho podem fer amb un moderat optimisme; sembla que per ara la continuïtat està garantida. Tenim un equip de col·laboradors exemplar que fan una feina extraordinària pel poc, molt poc, poquíssim, que cobren; no vos podeu imaginar com és de poc el que cobren. Així i tot, treballen amb entusiasme i a vegades el nostre problema és d'excés d'original.

Haureu vist que seguim sense publicitat; en aquests moments devem ser ja l'única revista de premsa forana que manté aquesta línia, i pensam continuar-la. Ara bé, molts de mesos passam de les quaranta pàgines i, amb el preu que tenim des de fa molts d'anys, hem arribat a un punt que com més revistes venem, més hi perdem; les vos donam més barates que el preu de cost. I això no està bé; per tant, -no tot havien de ser bones notícies- vos advertim que a partir de gener haurem de fer un reajustament del preu; i no serà per guanyar-hi, sinó simplement per no perdre-hi tant.

Mentrestant, volem aprofitar per desitjar-vos unes bones festes de Nadal i un bon Cap d'Any.

Molts d'anys a tots.

LA NOSTRA PORTADA: A les pàgines interiors en Pere Mulet ens parla del procés de construcció de la nostra església parroquial. A la fotografia d'en Rafel Xaramec podem veure el primitiu portal, amb arc ogival, de la façana lateral, substituït per l'actual, de llinda plana, com a conseqüència de la construcció de la capella del Roser.

Bolletí de l'Obra Cultural d'Algaida

Revista mensual. D.L.P.M. 495/80

Domicili: Rei, 1. Algaida.

Tf: 66 50 42 / 27 25 76

Fax 12 50 44

Imprimeix: Tirrena, SA. Manacor

Tf 55 52 12

ES SAIG només es responsabilitza de l'Editorial.

Dirigeix: Delfi Mulet

Administra: Directiva de l'Obra Cultural

Mecanografiem: Mireia Mulet i Guillem Vanrell

Col·laboren: Pere Mulet, Joan Trobat, Joan Mulet, Biel Bibiloni, Biel Sastre, Miquel Fiolet, Xesc Oliver, Victor Andreu, Victor Mulet, Miquel Serra, Antònia Ma Mulet, Catalina Martorell, Jaume Jaume, Miquel Molleta, Biel Majoral, Agrupació Fotogràfica d'Algaida.

calaix de sastre

BONS I DOLENTS

Domina el discurs de la solidaritat, de la tolerància, de la pluralitat. Paraules molt dignes per si mateixes, pel que representen -o han representat fins ara- però que corren el perill de caure en un profund desprestigi. Perquè massa vegades els usuaris de mots tan bells en realitat practiquen vers els altres la insolidaritat, la intolerància i la manca de respecte. Hi ha un nom sobre el qual concentren tots els seus dimonis, un nom que utilitzen per contraposar al conjunt d'aquelles tres belles paraules del principi. Quin és el terror del qual hem de fugir com de la pesta? El nacionalisme, naturalment.

Aquesta mateixa setmana ho ha proclamat el Sr. Aznar: els nacionalismes són perillosos i, per tant, cal extirpar-los. Ho ha dit així: els nacionalismes en general, sense especificar més, donant a entendre que "tots" els nacionalismes són perillosos. Ja podem suposar que si s'atreveix a fer aquesta qualificació de perillositat és perquè ell se'n situa al marge, ell no és nacionalista. No és de persones sensates pensar que el Sr. Aznar utilitzi la tribuna per fer proclames públiques de la seva pròpia perillositat. "Oigan, vayan con cuidado conmigo porque soy peligroso". No, realment no pot esser mai que digui una cosa semblant una persona que aspira a convertir-se en president d'un govern estatal.

Idò ho ha dit. Sí, ho ha dit. Perquè si els nacionalismes són perillosos, el Sr. Aznar és perillós perquè ell sí és nacionalista. Qui o què diu que el Sr. Aznar és nacionalista? El diccionari, l'objecte que serveix per donar els significats exactes a les coses, malgrat que aquests significats moltes vegades vulguin alterar-se amb intencions malèvoles. Diu el diccionari: "nacionalisme: ideologia i moviment polític centrat en l'existència o la reivindicació de la pròpia nació, de la seva

unitat i de la seva independència". Quantes vegades han parlat el Sr. Aznar i el PP de la unitat inqüestionable d'Espanya? Quantes vegades han reivindicat un major domini -encara més!- de la llengua espanyola sobre la catalana? Sí, certament "alguns" nacionalismes són perillosos. Conec algun lloc on en poden donar proves palpables.

I resulta curiós que en la postura de predicar la tolerància i practicar la intolerància, hi coincideixin persones aparentment situades en costats oposats del ventall ideològic. Us en donaré un exemple recent, per desgràcia no gens anecdòtic, perquè el conflicte lingüístic ja ha arribat també a la comarca del Pla.

L'entrevista entre un pare i una mestra per parlar sobre els estudis del fill -un bon estudiant i completament integrat a l'escola, sense problemes- va transcórrer pacíficament i amb bona comunicació -ell parlava en castellà; ella, en català- fins que el pare començà a exigir a la mestra que canviàs de llengua. En què basava la seva exigència? No entenia el català? Sí que l'entenia, perfectament; però ell es considera ciutadà del món, "no és nacionalista" i, per tant, es trobava en el dret d'exigir que no li parlassin en una "llengua provinciana". És important aclarir que, per raó d'estudis i d'ofici, l'esmentat pare és de les persones comunament considerades com a cultes!

Es proclamen universalistes. Es defineixen explícitament com a antinacionalistes. Però practiquen vers nosaltres un nacionalisme agressiu, asfixiant amb els nostres drets individuals i col·lectius. Hem de ser didàctics; demostrar-los amb la nostra actuació tolerant, democràtica, però també ferma i irrenunciable, que de nacionalismes, també n'hi ha de bons

En Calaix i Desastre

M'HAN DIT QUE DIUEN

Un lector d'ES SAIG va envestir a un dels components de l'equip de redacció per dir-li que fa uns dies havia tornat a fullejar el del mes passat i trobava que Es Sord hauria de dir qualque cosa del famós BAN que el nostre Ajuntament va publicar referent a la circulació. Lo fotut, deia aquest, és que el publicaren al costat de la secció d'Es Sord i pareix que és perquè puguin comparar els comentaris que s'han fet fins ara referents a la circulació i els que es faran després d'aquest BAN.

Bé, aquest Sord ja ha promès massa vegades no tornar-ne a parlar, de circulació, però així mateix volem dir que, segons comentaris, el que ha fet l'Ajuntament amb el Ban ha estat el ridícul, ja que el tema no ha empitjorat (això no era possible), però no ha millorat gens.

I un dels problemes circulatoris inexplicables és el merder que s'organitza a les entrades i sortides de Ses Escoles, tant a la Ribera com a Sa Tanqueta. Són massa els pares, mares o padrins que acompanyen els al.lots a escola, i a vegades ja són ben grandets, hi podrien anar ben bé a peu, i tot sols.

El passat mes de novembre es va fer una xerrada per parlar del tema dels cans perduts per foravila i intentar trobar-hi una solució. El tema és seriós i es veu que preocupa els pagesos, que en són els perjudicats, i a l'Ajuntament. Ens han dit que no hi havia massa gent, però que sí es va veure una voluntat de solucionar el problema, encara que no sigui fàcil. El que posa els pèls de punta són les xifres que se sentiren de cans agafats i ovelles o animals morts o ferits: són massa els cans perduts i massa mortandat.

A part de les mesures que es puguin pendre, és una qüestió d'educació i civisme. Per tenir un o un parell de cans és necessari tenir unes condicions. No parlem ara dels "animals" que, perquè s'han cansat de tenir un ca, l'amollen a una vorera de la carretera. Ens referim ara a aquelles persones que tenen una csaeta a foravila, amb un ca per guardar-la. Han d'estar ben segurs que aquell animal no pot sortir-ne, perquè si no, segurament s'aplegarà amb altres i farà destrossa. I el propietari està ben convençut que el seu ca no és capaç de matar res...

Les dues xerrades que s'han fet dins els "Divendres Algaidins" han estat un èxit, tant per part dels conferenciants com per part de l'assistència de públic. El saló d'actes es va omplir cada vegada, i la gent, pels comentaris sentits, en va sortir ben satisfeta.

Hem parlat altres vegades del futbol dels grans, que enguany tornen a tenir un bon grapat de seguidors, tant aquí com a fora camp. Però el que hem sentit comentar de manera molt favorable és l'ambient que hi ha quan juguen els equips d'al.lots més petits: ja no són només els pares i mares i padrins; ja hi ha un bon grapat d'aficionats que van a veure els partits, i en surten ben contents.

No podem acabar sense tocar un poc el tema de política local. Lo fotut és que molts de comentaris que es fan són en veu baixa, com d'amagat... Es com si tenguessin por d'esser castigats pels governants, de la majoria naturalment. Ja hem sentit en més d'una ocasió a representants de partits que a Algaida estan a l'oposició parlar de "rodillo" o de "sis a cinc"...

I, per acabar amb els temes de política local, hem sentit comentaris sobre la "finura" de la pell de la gent que ens governa. Els comentaris que es fan sobre l'actuació dels polítics governants no sempre són favorables, i això, ens han dit, els cau

molt malament. En canvi les seves crítiques o comentaris a vegades són un poc massa "aspres", massa durs; i han de pensar que un que està al mig ha d'estar disposat a "donar", però també a "rebre". Si no, malament...

I com que ja no ens tornarem a trobar fins l'any que ve, vos desitjam un bon Nadal i una venturosa entrada a l'Any Nou.

UN SORD

NOTES SOBRE EL LLIBRE "DE LA CUESTION DEL HOMBRE A LA CUESTION DE DIOS"

El Pare Juan Alfaro va ser un gran teòleg de la Universitat Gregoriana. El seu darrer llibre es titula "De la cuestión del hombre a la cuestión de Dios". Poc temps després el Pare Alfaro era víctima de l'arteriosclerosi que el va privar de la seva lucidesa.

"De la cuestión del hombre a la cuestión de Dios" és un llibre estrictament filosòfic que tracta de l'existència de Déu des del punt de vista de la filosofia.

En aquesta obra, llargament elaborada, és notable la influència de Kant, Wittgenstein, Husserl i Heidegger. El Pare Alfaro en la seva reflexió ha treballat amb tres mètodes filosòfics moderns: l'analític existencial, el fenomenològic i el transcendental.

La primera part del llibre conté sobretot una anàlisi i una valoració crítica de la qüestió de Déu a Kant, Feuerbach, Heidegger, Nietzsche, Sartre, Marx, Bloch i Wittgenstein.

La segona part de l'obra de l'il·lustre jesuïta tracta de fonamentar filosòficament l'existència de Déu.

Pens que els dos pensaments bàsics de l'obra del Pare Alfaro són els següents:

a) Pensar l'home a fons ens du a plantejar la qüestió de Déu. Per això el llibre es titula significativament "De la cuestión del hombre a la cuestión de Dios". Segons el Pare Alfaro, des de l'home i només des de l'home es pot plantejar en filosofia la qüestió de Déu.

b) Filosòficament l'existència de Déu no es pot demostrar, però es pot mostrar. Per això el Pare Alfaro no parla de demostracions, sinó de mostracions de l'existència de Déu. El Pare Alfaro considera que l'opció per Déu és una opció de tota la persona on hi entra en joc la llibertat de l'home. Per altra part hi ha tota una sèrie de motius molt seriosos que fan que l'afirmació de Déu des del punt de vista de la filosofia sigui una opció raonable i no arbitrària. Aquestes raons que fan raonable l'afirmació de l'existència de Déu són les mostracions de la seva existència.

Més enllà dels acords i desacords en l'obra del Pare Alfaro ens hem d'alegrar que un teòleg es preocupi de la qüestió de l'existència de Déu des de la perspectiva filosòfica. Perquè encara que la fe sigui abandonar-se confiadament al Déu que es revela no podem oblidar que dir "crec perquè sí" estar molt enfora de ser un model de fe. Els cristians ens hem d'esforçar perquè la nostra fe sigui intel·lectualment honesta. Els cristians no podem oblidar que estam obligats a reflexionar per causa de la nostra fe.

ANTONI RIUTORT

NOTICIARI DE L'OBRA CULTURAL

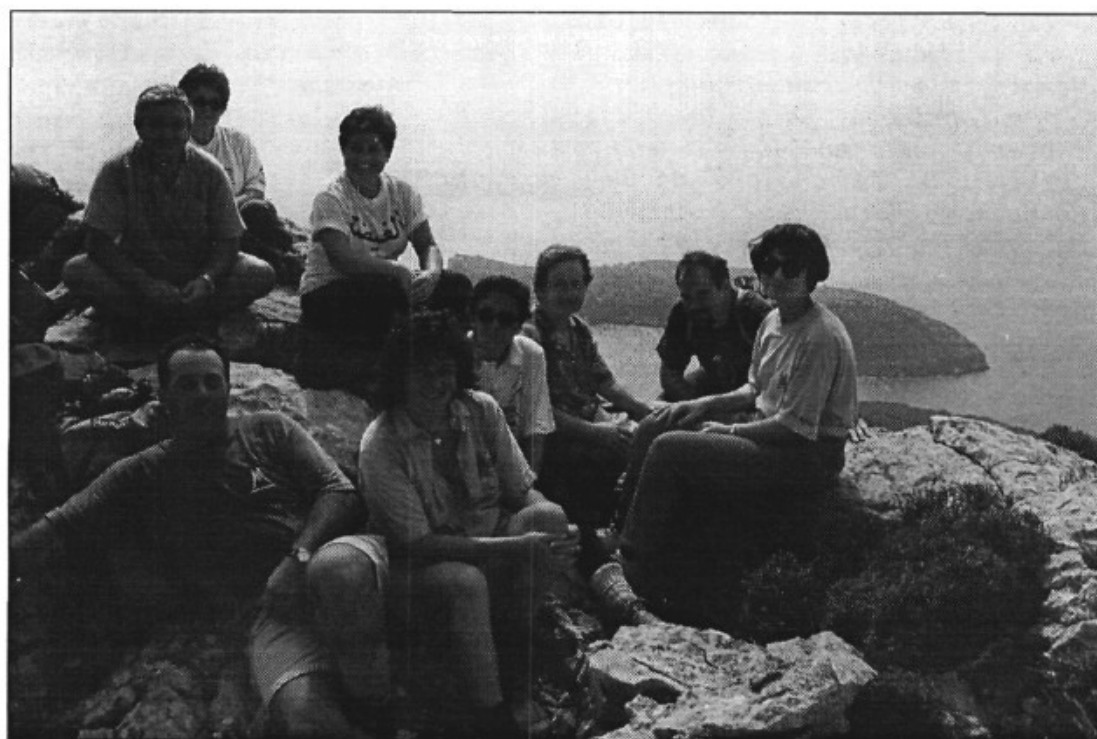

Vos recordam que dia 24, després de matines i al nostre local, celebrarem la tradicional xocolatada per a tots els socis i simpatitzants que volgueu celebrar una mica el Nadal amb nosaltres.

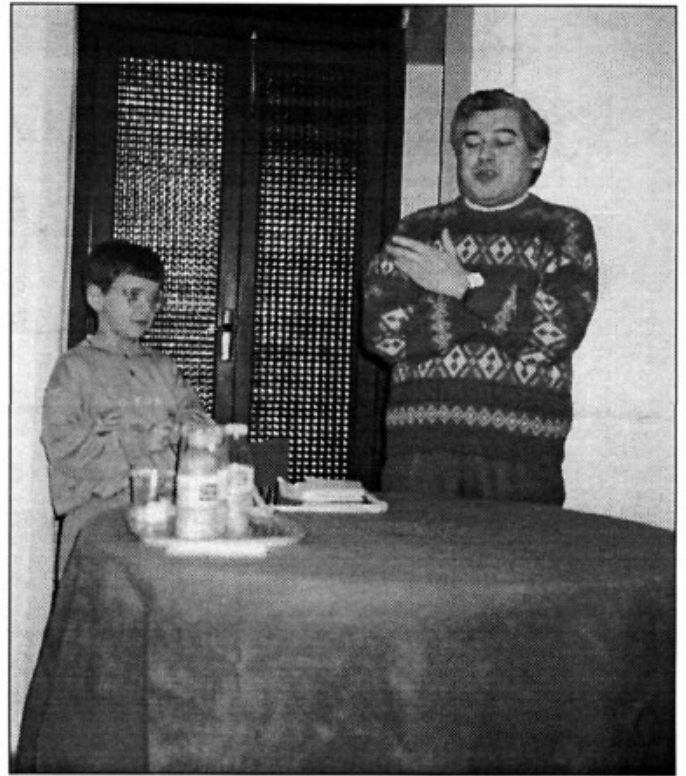
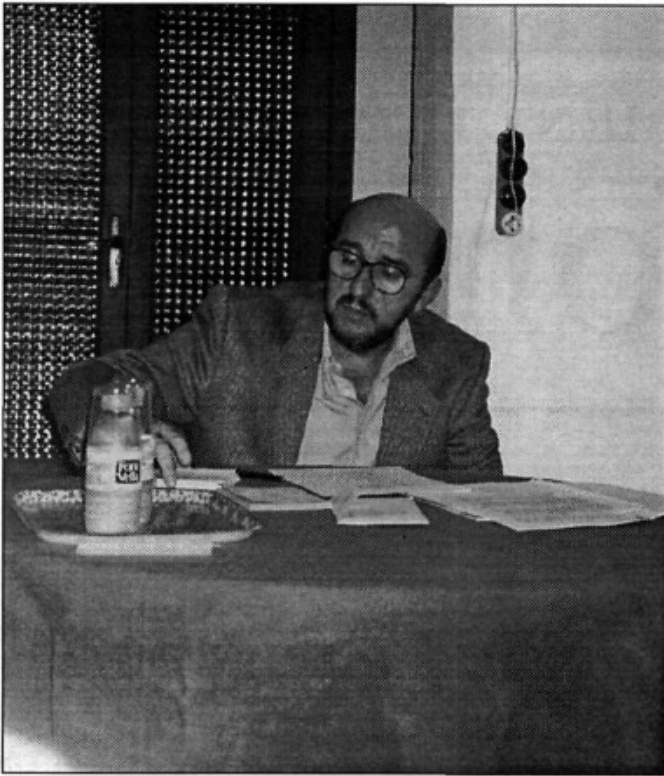
Molts d'anys, bon Nadal i feliç Any Nou a tots.

Excursionistes al Puig Ciuró de Femenia (Lluc)

Un moment de l'excursió a Na Blanca (Formentor).

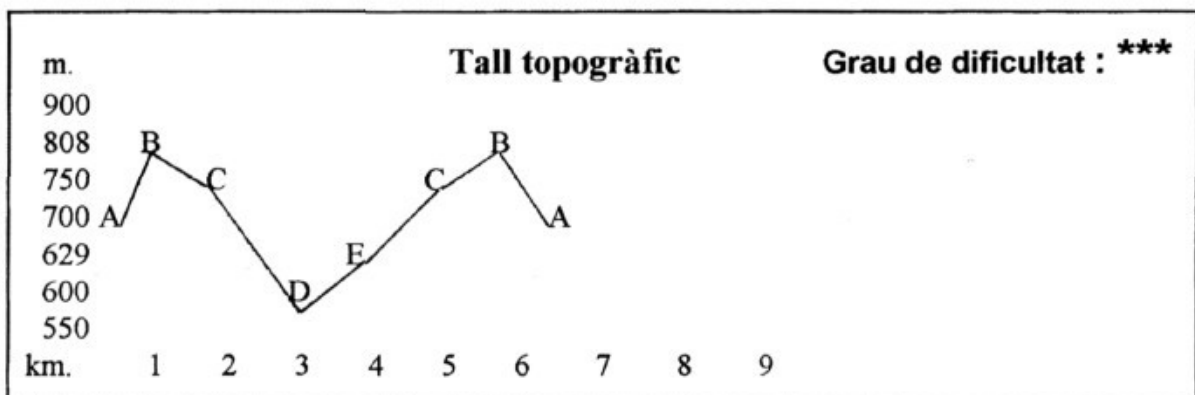
La vetllada de glosat va ser un èxit. Molt bé l'explicació i les reflexions d'en Miquel Sbert sobre el fet de la glosa i llüida actuació d'en Jaume Juan "Toledo" i del seu menut nebot Jaume Català Morro. En conjunt, una vesprada molt agradable.

Excursió

Es clots Carbons (Escorca)

Dia 14 del pròxim mes de gener. La sortida serà com sempre a les 8:45 de Plaça.

Apunteu-vos a Jerònia Cañellas (665249) abans de dia 4 de gener.

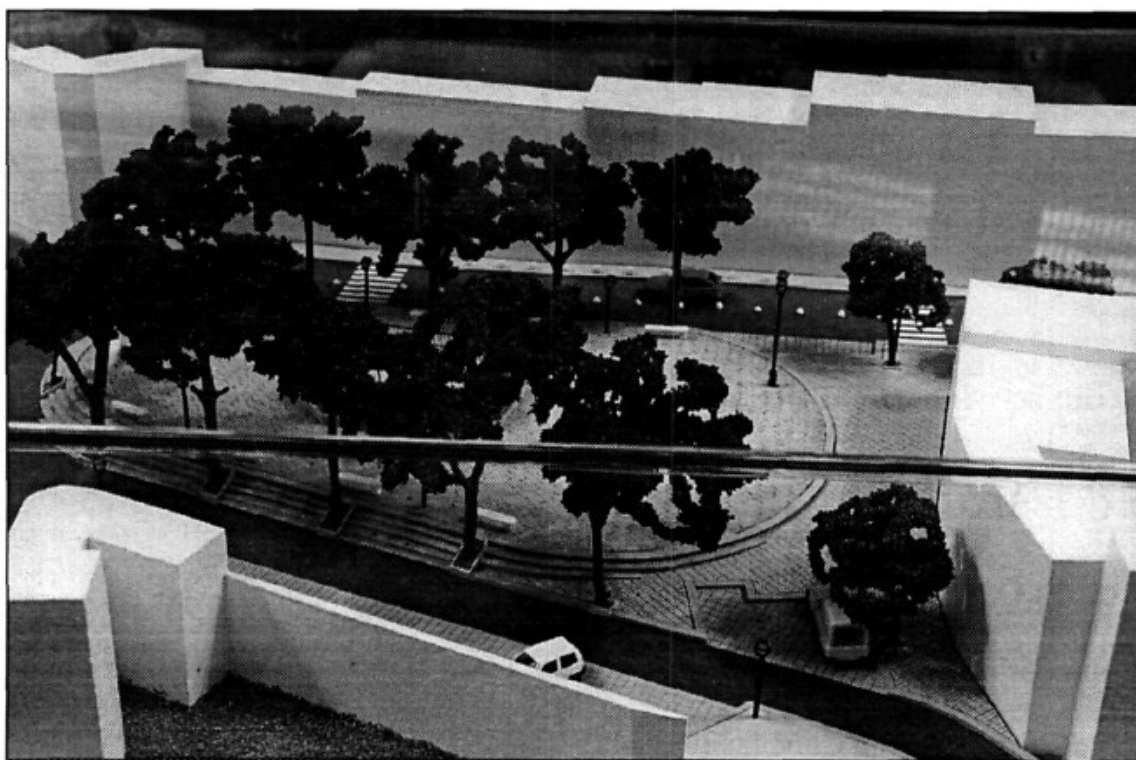

Topònims

Plataforma Funicular (A), Coll des porxo Esbucat (B), Es Colls (C), Pas des Turó (D)
Es clots Carbons (E), Camí des Colls.

L'AJUNTAMENT D'ALGAIDA informa

Fotografia de la Maqueta del Projecte de Reforma de Sa Plaça d'Algaida vista des de la zona del carrer del Bisbe.

REFORMA DE SA PLAÇA

El passat 20 de novembre, a la Sessió Plenària celebrada per l'Ajuntament d'Algaida, s'aprovà el projecte d'il.luminació i reforma de sa Plaça d'Algaida i la sol.licitud d'inclusió d'aquest projecte dins el Programa d'Acció Especial del Pla de Mallorca per a 1996. Així com es decidí a la Sessió Plenària, s'estudiaran les possibles modificacions del projecte abans

de la seva adjudicació i es procurarà tenir en compte les opinions i aportacions, tant dels particulars com dels grups polítics, que s'efectuaren durant exposició del projecte de reforma.

En aquestes planes d'informació municipal us oferim dues fotografies de la maqueta del Projecte de Reforma de sa Plaça d'Algaida.

CIRCULACIÓ DEL TRÀNSIT RODAT

L'Ajuntament va publicar en aquestes planes i va distribuir pel poble un ban on es posava de manifest la inquietud que té aquest Ajuntament envers el problema de la circulació del trànsit rodat. Sobre aquesta qüestió volem informar que estam treballant en la redacció de les Ordenances Municipals de Circulació. En aquest moment ja estan avançades i possiblement durant el present mes es presentaran a la resta de forces polítiques perquè, una vegada discutides, es puguin aprovar i després aplicar-les. La voluntat d'aquest Consistori és posar solució a aquest problema i una vegada més us demanam, aprofitant les pàgines d'informació municipal, que sigueu respectuosos amb les normes de circulació i així, entre tots, perquè només pot ésser entre tots, poguem resoldre el problema de la circulació.

CERTAMEN DE CASTELLITX 1996

El passat mes d'octubre va tenir lloc la presentació de les Bases del Certamen Literari de Castellitx per a 1996, convocant-se el XX Certamen de Poesia i Narració Curta, el XVIII Concurs de Poesia Popular (Glosat) i, com a novetat en la present edició, el I Premi d'Investigació *Castellitx*. Aquest Premi guardonarà un treball que versí sobre algun tema relacionat amb el Municipi d'Algaida en qualsevol àmbit -ciències socials, ciències naturals, ciències polítiques, dret, estudis literaris, biografies, etc-. Haurà de tenir una extensió mínima de 25 folis i una màxima de 150 a doble espai i per una sola cara.

Tots els interessats en participar-hi

poden recollir les Bases del Certamen a les Oficines Municipals de la Casa de la Vila.

ADQUISICIÓ D'UN NOU PIANO

Donat l'elevat nombre d'alumnes matriculats a l'assignatura de piano que s'imparteix a l'Escola Municipal de Música d'Algaida, l'Ajuntament ha adquirit un nou piano per poder satisfer la demanda dels estudiants.

LLIBRE DEL CERTAMEN LITERARI DE CASTELLITX

Com ja us hem informat anteriorment, l'Ajuntament d'Algaida editarà un llibre que recollirà les obres premiades al Certamen Literari de Castellitx. Aquest llibre inclou les obres guardonades en les modalitats de poesia, narració curta i poesia popular (glosat) durant els anys que s'ha celebrat el Certamen -1968/-1980, 1990/1995- i compta amb la col.laboració de Paco Iraola que ha dissenyat la coberta. L'edició ha obtingut el suport del Consell Insular de Mallorca que hi ha destinat una subvenció de 450.000 pessetes. Està previst que el llibre es presenti per les properes festes de Sant Honorat.

Així mateix el Consell Insular de Mallorca ha atorgat una subvenció de 123.000 pessetes com ajuda a la realització del Certamen Literari de Castellitx dins l'apartat de Normalització Lingüística.

ADQUISICIÓ D'EQUIP DE SO

Durant aquest mes de desembre es procedirà a l'adquisició d'un equip de so per l'Auditori de l'Edific dels Cavallers amb la intenció de dotar-lo amb la infraestructura necessària, i adequar-lo a les necessitats, per poder-hi dur a terme amb comoditat totes les activitats programades. Hem de remarcar que el Consell Insular de Mallorca ha concedit una subvenció de 625.000 pessetes a tal efecte.

OBRES DE CLAVEGUERAM A RANDA

Continuen, a bon ritme, les obres d'instal·lació de clavegueram i aigües netes a Randa. En el cas que en volgueu més informació o aclarir qualsevol dubte, us podeu adreçar a les Oficines Municipals de la Casa de la Vila.

OBRES ESCORXADOR MUNICIPAL

Han començat les obres a l'antic Escorxador per adaptar-lo com a Magatzem Municipal, Punt Verd, Canera Municipal i dipòsit de cotxes. En un principi s'han esbucats les dependències exteriors en desús i que no tenien cap utilitat en el nou projecte. Seguidament es procedirà al tancament del recinte i, després, a l'adequació de les dependències existents per al nou ús. Hem de remarcar, com ja hem assenyalat, la instal·lació amb la col·laboració de CIM, d'un Punt Verd per a una recollida selectiva de deixalles. Sobre aquesta qüestió ja us informarem amb més detall.

OBRES CASTELLITX

Com ja us informàrem el mes passat, la Conselleria d'Agricultura i Pesca del Govern Balear aprovà les obres de la 2a Fase de la Reforma de l'Antiga Parròquia de Castelltix amb un pressupost de 4.993.372 pessetes. A finals del mes de novembre començaren les obres i està previst que finalitzin a finals del present mes de desembre. Aquesta segona fase consisteix amb la restauració del paviment, la zona del presbiteri, el porxo i altres dependències annexes.

VOLUNTARIAT MEDI AMBIENT

L'Ajuntament té intenció de crear, amb la col·laboració del Consell Insular de Mallorca, un grup de voluntariat per a la defensa i protecció del Medi Ambient al nostre Municipi per dur a terme tota una sèrie d'activitats: conferències, cursos amb especialistes, reforestació, control i neteja d'abocadors ilegals, etc. És per això que convocam els interessats a una reunió que tindrà lloc a la Sala de Plenaris de l'Ajuntament d'Algaida el proper dissabte, 16 de desembre, a les 19'00 hores.

INFORMACIONS

CADAGUA

Durant el mes de desembre, els dies 5 i 19, de 9'00 a 13'00 hores, s'atendrà al públic per a qualsevol aclariment en relació als rebuts (reclamacions, pagament de rebuts, etc.) i, també, en relació al servei de Subministrament d'aigua i Sanejament que s'efectua al Municipi d'Algaida.

SERVEI DE RECOLLIDA DE FEMS

Durant els mes de desembre, els dies 4 i 5, de 9'00 a 14'00 hores, s'atendrà al públic per a qualsevol aclariment en relació al Servei de Recollida de Fems (pagament de rebuts, reclamacions, duplicats, etc.).

NOU HORARI DE LES OFICINES MUNICIPALS

De dilluns a divendres, de 8'30 a 15'00 hores.

Dissabtes, de 9'00 a 13'00 hores.

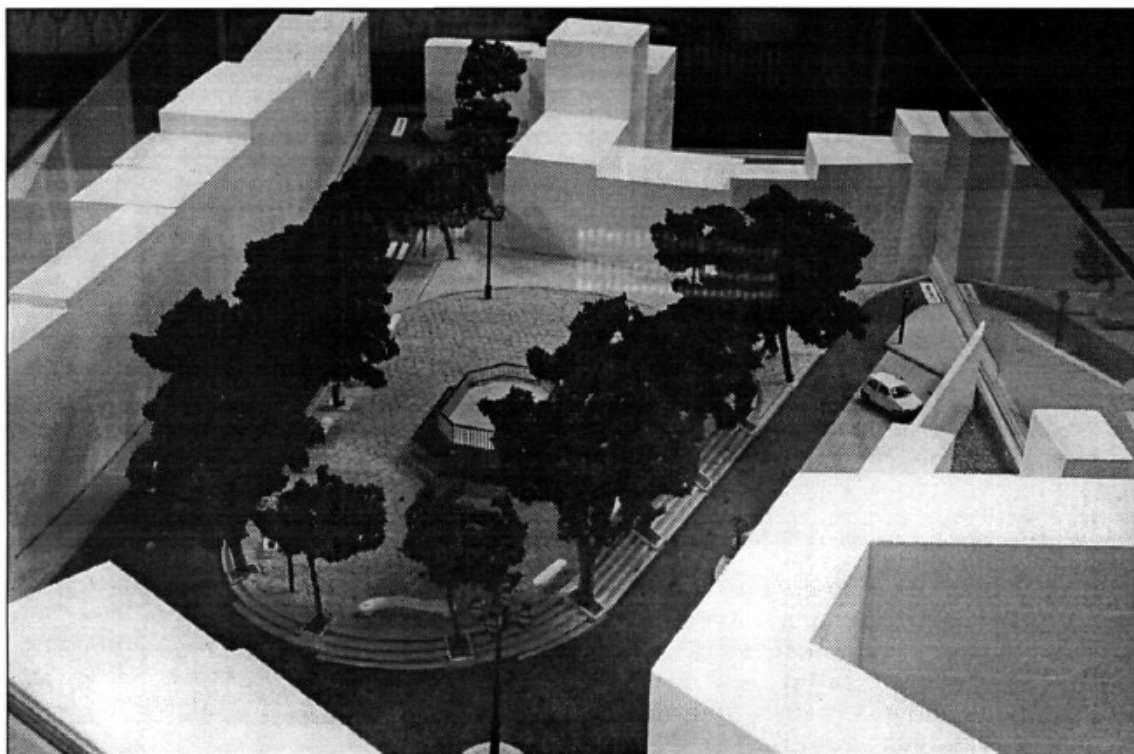
HORARI D'ATENCIÓ AL PÚBLIC DEL BATLE I DEL REGIDOR DE CULTURA

A part dels matins, prèvia concertació de cita, l'horari d'atenció al públic del Batle serà tots els divendres de 17'30 a 20'00 hores i del Regidor de Cultura, Educació i Esports, els dijous de 17'30 a 20'00 hores.

HORARI DE LA BIBLIOTECA MUNICIPAL

De dimarts a divendres de 16'30 a 20'30 hores.

Dissabtes de 10'00 a 13'00 hores.

Fotografia de la maqueta del Projecte de Reforma de Sa Plaça vista des de la zona del carrer de Sant Joan.

NOTICIARI

PLUVIÒMETRE

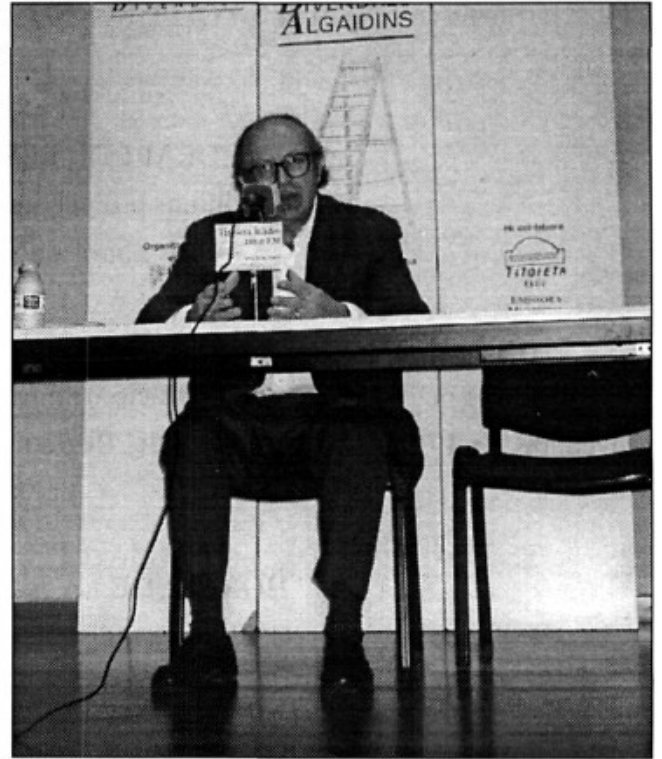
Aquest mes de novembre no ha estat gaire generós de pluges; només a finals de mes ha plogut un poc fins arribar als 49'5 litres. De totes maneres, hem de dir que l'aigua ha caigut de forma molt irregular i, dins el nostre terme, aquesta quantitat ha augmentat o disminuït força segons els indrets.

AGRUPACIÓ FOTOGRAFICA D'ALGAIDA

El pròxim dia 15 de desembre, divendres, l'Agrupació organitza una sessió de diapositives de Marià Ramon de Pablo. Tema: "El Marroc". Se celebrarà a les 21'30 al saló del carrer dels Cavallers.

La nostra Banda de Música va celebrar la festa de la seva Patrona Santa Cecília amb un concert a l'església. Molt emotiu fou el reconeixement a la tesca feta pels músics de la banda que s'han guanyat una merescuda jubilació. Procurarem completar aquesta notícia amb una xerrada on ens expliquin la seva experiència. Això serà, si Déu vol, en el proper número.

Disn els Divendres Algaidins, el passat dia 17 de novembre en Pere Mulet va parlar de la construcció de la nostra Església Parroquial, parlament que recollim en aquest número.

Una mostra més de la manca de civisme. Es pot veure molts de dies, sovint augmentada, prop del contenidor de vidre que hi ha al carrer Pare Pou. Una vergonya fàcil d'eliminar.

PÀGINA DE L'ESGLÉSIA

Parròquia Solidària d'Algaida

Nadal és celebració i presència de l'Encarnació; una vegada per sempre el Fill de Déu es va fer carn, es va fer home pelegrí i moridor com nosaltres. Va compartir la nostra carn i la nostra sang per ésser "Déu amb nosaltres". Nadal celebra fonamentalment aquest misteri: el Fill de Déu fet home "per nosaltres els homes i per la nostra salvació"

Celebrar Nadal a Mallorca. PERE J. LLABRÉS

HAN COMENÇAT ELS PREPARATIUS PER LA CELEBRACIÓ DE NADAL.

Les matines de la parròquia d'Algaida començaran a les 23 hores.

Tots els grups parroquials, especialment els formats pels feligresos més joves, han iniciat els preparatius per la celebració de la nit de Nadal. Com cada any, la setmana anterior al 24 de desembre es farà una recollida d'aliments i altres donatius destinats a les persones més necessitades. Cal recordar també que Titoieta Ràdio (108.0 FM) retransmetrà en directe les Matines especialment per als malalts i discapacitats físics que no poden acudir al temple.

LA PARRÒQUIA D'ALGAIDA ORGANITZA TRES SESSIONS DE CATEQUESI D'ADULTS DURANT EL PERIODE D'ADVENT.

Es faran els dilluns 4, 11 i 18 de desembre a les 21 hores a la rectoria.

La catequesi, oberta a tothom, forma part de la preparació de Nadal. Oportúnament s'anunciarà a les misses el conferenciant i el tema que exposarà. Per altra banda, recordau que continua el curs de formació cristiana organitzat per les parròquies solidàries. La pròxima cita serà el 13 de desembre a les 21 hores a la residència de Porreres. El vicari episcopal Sebastià Salom parlarà de l'Església segons el Concili Vaticà II.

EL CONSELL DE PASTORAL D'ALGAIDA S'HA CONSTITUÏT EN GRUP SINODAL.

Participarà en la preparació de les propostes del Sínode de l'Església de Mallorca.

Totes les parròquies de la diòcesi han estat convidades a formar un o varis grups sinodals. Aquests grups reflexionaran sobre la realitat social i eclesial de Mallorca, de forma que tot el que digui el Sínode estigui arrelat a la nostra realitat com a poble i com Església. El Sínode pretén així donar una resposta als desafiaments reals que presenten la societat i l'església del final de segle.

Calendari Pastoral. Desembre 1995

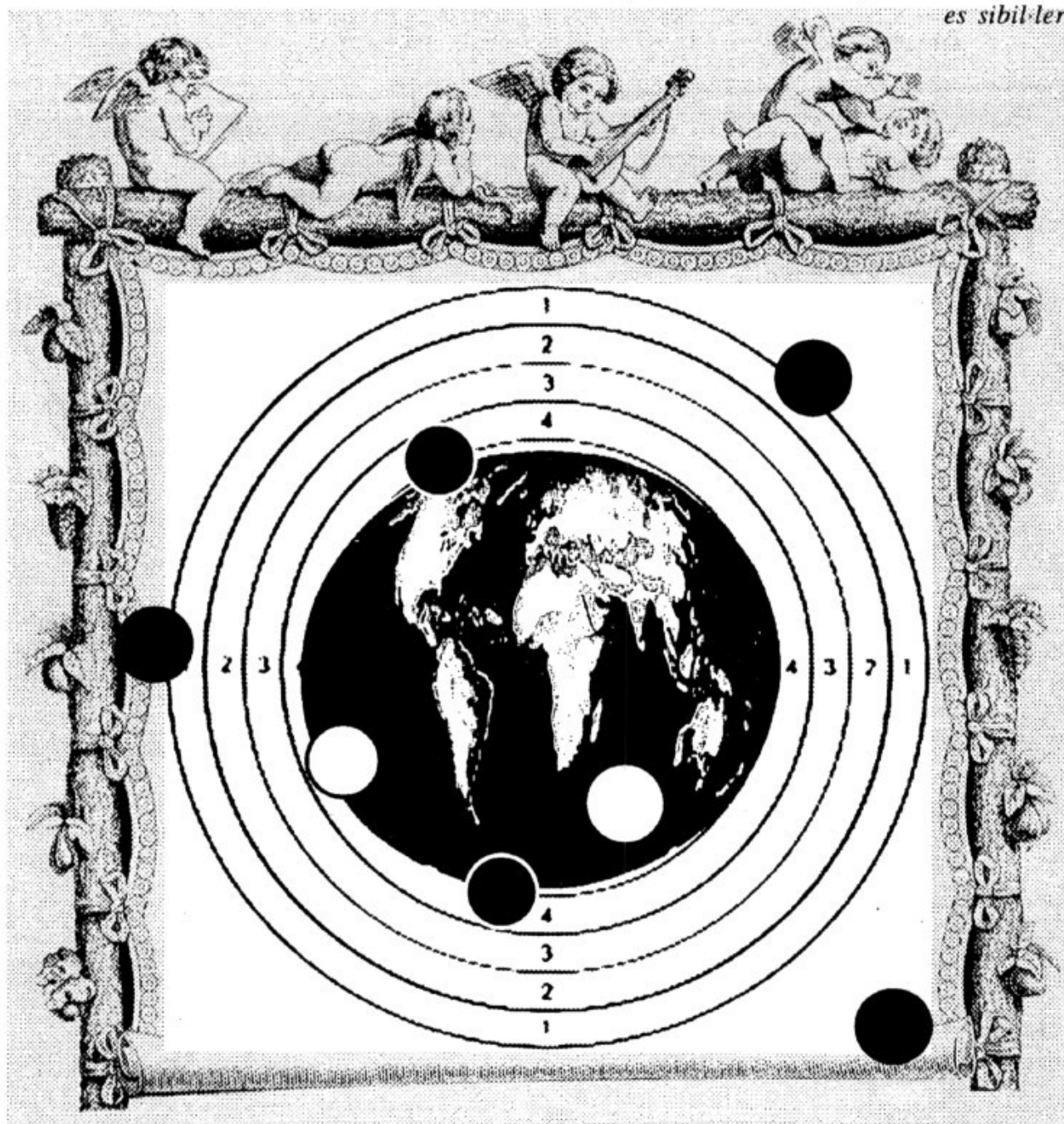
CELEBRACIÓ DEL SAGRAMENT DE LA PENITÈNCIA A LA PARRÒQUIA D'ALGAIDA.

Es farà el divendres, 22 de desembre a les 20 hores.

Com és habitual el divendres abans de la vigília de Nadal es farà la celebració del sagrament de la penitència a l'església d'Algaida. La celebració començarà a les 8 del vespre.

❄ **Bon Nadal** ❄

Al jorn del judici...

es sibil·ler

PAU a la **TERRA** i **PROSPERITAT** als **HOMES**
de **BONA VOLUNTAT**, i **VENTURÓS**

.996

FOTO ANTIGA

Haurem de matisar que l'antiguitat de la foto que mostrem aquest mes (per gentilesa de Sebastiana Santmartí) és relativa, perquè correspon a un nombrós grup de balladors i balladores de l'any 1974, amb la seva professora Jerònia Oliver Trobat. Els personatges, d'esquerra a dreta, són:

1a fila: Biel Munar, Antònia Mda. Janer, Antònia Janer, Petra Juan, Bernat Llompart, Maria Ballester, Antònia Ramis, Margalida Puigserver.

2a fila: Francisca Vich, Pere Joan Ballester, Joana Mulet, Cati, Miquel Perelló, Miquel Juan, Mireia Mulet, Tola Pujol, Francisca Tomàs, Maria Rafael, Antònia Puigserver.

3a fila: Sebastià Verger, Antònia Ballester, Margalida Garcias, Maria Antònia Mulet, Catalina Ramis, Xesc Puigserver, Joan Santmartí, Antònia Palomina.

4a fila: Joana Maria Tomàs, Margalida Mudoy, Catalina Miralles, Maria Llompart, Sebastiana Santmartí, Cati Llull, Margalida Mulet, Isabel Ma. Roca, Cati Vich, Cristina Verger, Maciana Bibiloni, Cta. Victòria Valent, Yolanda Mudoy, José Juan Oliver.

SABEU ON ÉS?

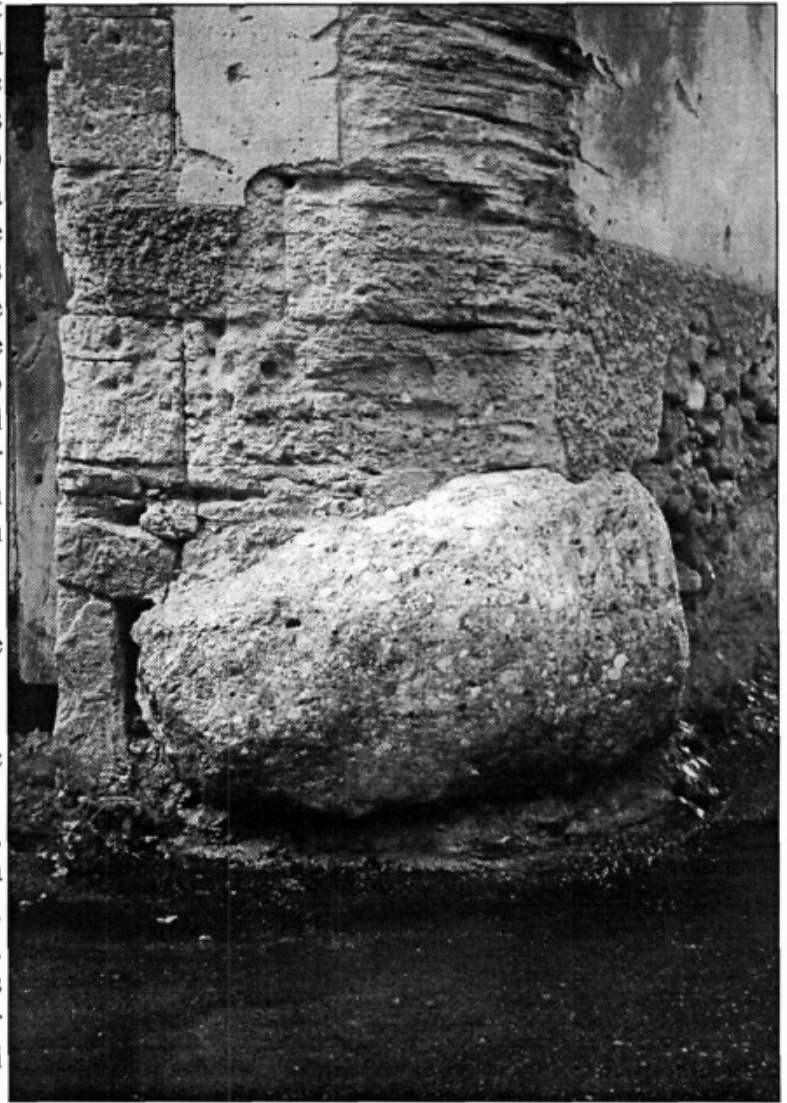
Suposam que haureu endevinat l'apellatiu de l'objecte protagonista de la fotografia. És un escopidor, el més rústic que hem trobat al nostre poble. Així ens el defineix el diccionari: "Cilindre o conus de pedra dura fixat a la paret baixa d'un angle de portal o de cantonada de carrer, per guardar la paret contra els cops i fregades de les rodes de carruatge". / "Esser més vell que l'escopir": ser una cosa molt antiga o passada de moda. La frase se sol completar dient: "És més vell que escopir en terra". / "Un no hi pot escopir i un altre hi pot cagar": es diu al·ludint a un cas de favoritisme o desigualtat de tracte.

Variante d'escopidor "Posteta posada a la vorera d'una porta que serveix per escopir la pluja".

Una altra variante "Recipient de vidre, de terrissa, de fusta, de metall, etc destinat a rebre les escopinades".

Acudit: D'aquesta darrera variante, se'n conta l'acudit següent, situant-lo a ca un barber: El client, mentres l'afaitaven, agff! gff! plas!, gargall en terra; el barber, apurat, li acostà l'escopidor. Al cap d'uns moments, agggfff!, el client es disposà per escopir allà mateix, però veient aquell objecte, es girà a l'altre costat i, plas!!,

quasi un ou estrellat. El barber, empenyat, canvià de costat l'escopidora i tot just després, agggfff!, la vista del client es tornà a topar amb l'objecte i acabà dient: "Si no llevau això de davant, li fotré escopinada damunt".

Cançó:

Bufa, ventet foranell
rissa les ones manyagues
fins que el ruixim salabrós
m'escopinysi la cara.

(Cançó de Palamós que es pot cantar amb tonada d'havanera)

Pista: Es troba situat aquest escopidor a la cantonada d'una casa on abans s'hi venia carn, davant per davant d'una altra que abans servia per emmagatzemar i vendre vi.

Solució del mes passat: El rellotge de sol està situat a la cantonada de ca l'amo'n Pere de Son Maig, al costat de la possessió homònima.

M. F.

AGRUPACIÓ FOTOGRÀFICA D'ALGAIDA

Fotografia de Joan Capellà

GALERIA DE PERSONATGES IL·LUSTRES

Els qui creien que s'havien acabat les ideologies, estaven equivocats.
Tabacalera torna a fabricar els IDEALS.

LA BOLA DE VIDRE

contes de matinada

UN CONTE POCA-SOLTA

El camí era curt. Caminant poc a poc, en Peric el feia cada dia.
Per anar. Per tornar.

En Peric era treballador i anava a la fàbrica.

Els seus pensaments eren molt corrents: futbol, menjar i dones.

En Peric pensava poc a poc.

Un dia, al bar, va conèixer una al.lota i es varen casar.

El dia del casament va anar a peu a l'església, poc a poc.

Quan es va morir, el varen dur al cementeri amb un gran cotxe i a tota velocitat.

Història de la construcció del temple parroquial d'Algaida

per Pere Mulet i Cerdà

Abans d'entrar de ple en el tema d'aquesta xerrada - "La construcció de l'església d'Algaida" - voldria fer una advertència: hem de parlar d' un període de temps molt llarg, de prop de 500 anys, que van des de les primeres notícies que tenim d'aquest edifici fins fa uns 250 anys que és quan es pot donar per acabada l'església amb la fesomia que té actualment. I no tenim una documentació que ens informi amb detall d'aquest llarg espai de temps; per tant, no és possible seguir passa a passa la construcció de l'edifici i en certs moments ens hem de moure en el terreny de les hipòtesis. Procuraré que, en acabar, tinguem una idea més o manco clara de tot el procés i de les principals etapes.

Per que fa a documentació, és bàsic el nostre Arxiu Municipal; i és que, com veurem, tota la construcció de l'església i el seu manteniment anava a càrrec de l'Ajuntament, no de la Parròquia o del Bisbat. Això pot estranyar un poc, però és així: els jurats s'encarregaven de recollir els doblers que es necessitaven, contractaven les obres i prenién els acords pertinents. Els llibres de comptes i els llibres de Consells són fonamentals. Ara bé, la documentació del nostre Arxiu comença a mitjans del segle XVI, quan ja hi havia una bona part del temple construïda. A més, moltes vegades es parla de "l'obra de l'església" sense especificar en què consistia en cada moment.

Uns altres documents importants són les relacions de les visites pastorals, però hem de recordar que a Mallorca comencen l'any 1562, arran del Concili de Trento, i són també documents tardans. Així i tot, són bàsics per seguir el procés de construcció ja que ens proporcionen una informació molt valuosa.

Feta aquesta observació, convé començar amb una introducció, unes notes històriques que procuraré resumir al màxim. És sabut que la primitiva parròquia del nostre terme es va construir a Castellitx, immediatament després de la conquesta. A la Bul·la d'Innocenci IV del 1248 ja hi figura; però inclús abans, el 1241, Joan de Malesherbes al seu testament deixa 10 sous melgaresos a l'església de Castellitx "de la qual sóc parroquià". Aquesta parròquia de Castellitx la trobam citada alternativament com a parròquia de Sant Pere i parròquia de Santa Maria.

Ara bé, Castellitx no va ser mai un nucli de població agrupat: Castellitx era la parròquia d'uns feligresos dispersos que s'havien de desplaçar des de llocs a vegades bastant allunyats per assistir als oficis religiosos, i el mateix passava amb els enterraments. Als documents es diu que era un lloc "eremo et deserto", un ermàs desert, mentre que a Algaida ben aviat s'hi degué crear un nucli de

població estable. Del llibre de Cúria Reial (com ens recordava en Biel a la conferència passada) se'n dedueix que hi havia places i carrers. I ben prest s'hi va construir una capella que es va posar sota l'advocació de Sant Joan, una advocació ben lògica ja que les dues alqueries de nom Algaida van correspondre, com sabem pel Llibre del Repartiment, a l'Hospital de Sant Joan de Jerusalem.

Tenim notícies d'aquesta capella ja al segle XIII: l'any 1279 Joan Corretger al seu testament fa una deixa a la capella de Sant Joan d'Algaida. També trobam nombroses cites a aquesta capella als "Registra collationum ecclesiae Maioricensis". Només en citarem unes quantes: el 1348 va ser renovada per un període de dos anys una lletra per la qual es concedien 40 dies d'indulgència dirigida a l'encarregat "capellae S. Iohannis de Algayda parrochiae de Casteligio". Uns anys més tard -1362- el rector de Castellitx Bernat Cuch nomena un tal Pascasi Umbert "operarium vel donatum" de l'obra de la capella de Sant Joan amb poders molt amplis perquè administri almoines, llegats i obres pies dedicades a aquesta capella. I el 1375 la vídua de Gabriel Sureda institueix en el seu testament una deixa -set lliures- perquè es creï una capellania "in capella S. Iohannis de Algayda dictae parrochiae de Casteligio" amb l'encàrrec que digui misses per la seva ànima.

Què en sabem d'aquesta capella? Molt poca cosa: deduïm que amb tota seguretat estava al mateix lloc que l'església actual, probablement a la part de l'altar major. Pel que diu el llibre de Cúria Reial en Biel dedueix que era exempta, és adir, descoberta per totes bandes, aïllada, i se la podia voltar, i que mirava cap a plaça. Això seria l'únic que en sabríem. Segurament ens hem d'imaginar una esglesieta semblant -de dimensions i potser d'estil- a la de Castellitx.

El que és evident és que la situació devia ser il·lògica i insostenible: Castellitx, un lloc inhabitat, tenia la parròquia i Algaida, un poble organitzat, una simple capella; i que la pressió de tot tipus d'Algaida sobre Castellitx, demogràfica sobretot, era aclaparadora. Sabem que els jurats -oficialment de Castellitx- a mitjan segle XIV es reunien habitualment a la capella de Sant Joan. El trasllat era inevitable. Quan es va dur a terme? Un document publicat per Mossèn Antoni Gili diu que l'any 1398 es reuneixen i acorden presentar súplica al bisbe de Mallorca perquè canviï la parròquia de Castellitx a Algaida. En una altra reunió del mateix any ratifiquen la seva petició al legat, entre d'altres motius, que Castellitx és lloc deshabitat, "eremo et deserto", mentre que a Algaida ja hi ha construïda una església "hermosa i suficient". El bisbe acceptà aquestes raons i el canvi es degué fer efectiu cap al 1400. Sabem que el 1410 ja s'havia consumat i que a Algaida ja s'havia construït un fossar. A partir d'ara als testaments s'especifica -sobretot dels habitants de Randa- si volen ésser enterrats a Castellitx. En aquest moment es fixen també les denominacions de Sant Pere d'Algaida i de Santa Maria de Castellitx; és un fet que juntament amb el trasllat de la parròquia es trasllada també el titular que desplaça Sant Joan.

Entram en un període, el segle XV, en què sabem poques coses de l'església. Es feia obra, l'església creixia amb noves capelles, sempre de l'alta major cap al que serà el portal de les dones. Evidentment amb un projecte més o manco definit. No sabem si la primitiva capella es va integrar al conjunt o fou eliminada.

Com hem dit al principi, era l'Ajuntament el que costejava les obres. Convé dir unes paraules sobre com aconseguia els doblers: hi havia el que se'n diu una talla, és a dir, una llista dels habitants del poble amb la valoració dels

seus béns a efectes tributaris. I quan es necessitaven doblers l'Ajuntament acordava fer un tall, un repartiment de l'impost o contribució de manera proporcional entre els qui tenien obligació de pagar. Per insaculació, sac i sort, es nomenava un clavari entre les persones que reunien unes determinades condicions i era l'encarregat de recollir i distribuir la quantitat de la qual després amb justificants havia de donar compte. Un tall, pel que es dedueix dels documents, representava una quantitat variable al llarg del temps -de 100 a 300 lliures-. Amb tota seguretat hi havia jornals gratuïts dels qui, per manca de béns, no entraven en el tall i, per tant, no contribuïen en efectiu. Així, en un document es parla de fer feina a l'església després de segar, quan la feina del camp devia mancabar un poc; en un altre s'especifica que el transport dels materials ha de ser gratuït.

L'església que s'anava construint ens l'hem d'imaginar més baixa que l'actual, amb un sòtil de canyissada i teules a dues aigües; sabem que els problemes de goteres eren continus. Quant a l'estat de les obres, les primeres dades fiables les tenim gràcies a les visites pastorals, que a Mallorca comencen el 1562 com a conseqüència del Concili de Trento. Abans ja n'hi havia -a Mallorca sembla que no-, però eren visites enfocades a controlar qüestions de moral i costums; ara, sense descuidar aquest aspecte dels bons costums, es fixen més en l'estat dels edificis, mobiliari litúrgic, beneficis, estadística (llibres de naixements, baptismes, matrimonis, defuncions...). La primera que es fa a Algaida correspon a l'any 1563 a càrrec del bisbe Diego de Arnedo. Durant el seu bisbat se n'arribaren a fer cinc, totes elles molt interessants i amb notícies molt curioses. Diu que va visitar l'Altar Major i seguidament les capelles de Sant Joan, de la Verge Maria (Assumpta), de les Ànimes, de Sant Miquel, de Sant Sebastià i de Santa Anna. Tenguem en compte que, més que les denominacions, molt variables, ens interessa el nombre de capelles

que, com hem vist, són sis. Podem assegurar que aquestes són les que hi havia perquè la visita era molt detallada i meticulosa; en cas d'haver-hi hagut més capelles ho hauria indicat. No parla del cor ni del campanar; de la sagristia diu que és "apprime angusta" i mana que s'ampliï. També dona pressa perquè es continuï l'obra, diu que l'església és molt petita i insuficient per al poble. Ens informa que les campanes estaven damunt la teulada i mana que es tapi el forat de les cordes perquè no hi plogui dins l'església.

Les ordres sembla que foren efectives ja que els anys següents el clavari Joan Mulet administra quatre talls que puguen 479 lliures 19 sous; i els llibres de comptes mostren despeses de prop de 600 lliures. Uns anys més tard -1570- l'enviat del bisbe Arnedo, el Dr. Foncilles, quan visita l'església, a més de l'Altar Major, passa revista a les capelles de l'Assumpta, Ànimes, Sant Miquel, Roser, Sant Sebastià, Santa Anna i Sant Joan; com podem comprovar, ja n'hi ha una de nova, el Roser.

Foren aquests -segona meitat del segle XVI- uns anys de gran activitat: pels llibres de comptes sabem que es muden de lloc les campanes "perquè quan toquen a penes se senten" i parlen de fer "paviment a l'església nova". Una cita del 1593 es podria interpretar com l'inici del campanar, si bé no és gens clara: "havem ajuda de mestre Genovart lo qual ha mirada l'obra i diu que no es pot adobar per anar bé sens que no se fassa plana la dita torre amb una voltera de mitjans i après fer empedrat que tota diu costarà de cinquanta escuts". L'any 1596 el Consell parla de fer un cor alt a la capella de Santa Llúcia, però al final "és de parer que dit cor es fassa al capdavant de l'església" i a tal efecte es contracten uns mestres de Sineu. Això significa que el temple ja tendria les dimensions actuals.

Efectivament, quan el 1620 el bisbe Fra Simon Bauçà fa visita pastoral passa revista a l'Altar Major i seguidament a les capelles de l'Assumpta, Ànimes, Sant Miquel (que hi ha el de Sant Joan), Nom de Jesús, Roser, Passió, Concepció, Sant Sebastià, Santa Anna - Santa Llúcia - Sant Antoni, a més del cor. Si treim comptes, surten pràcticament les actuals. Faltaria només la capella de Sant Joan que molt probablement s'utilitzava aleshores com a sagristia.

Era arribat el moment de construir el campanar. L'any 1635 l'Ajuntament diu que "tenim lloc de passar avant el campanar i així el picapedrer és vengut i havem tractat amb ell de fer lo altre cintell i havem donada escarada..."; es fa mig tall "emperò que servezca tan solament per l'obra del campanar". Dos anys després: "...el mestre del campanar ha acabada l'escarada. Demanper ço que don son vot si passarem avant l'obra fins acabar la volta". S'acorda que sí. El 1638 es dona a escarada per 215 lliures "i havem de mester altres tantes". I el 1641 "tots sabem que anam donant conclusió al campanar". Precisament aquest any hi va haver visita del bisbe Joan de Santander, el qual visita l'Altar Major i seguidament les capelles de l'Assumpta, Sant Miquel, Nom de Jesús, Ànimes, Roser, Sant Joan, Santa Anna, Sant Sebastià, Puríssima Concepció i de la Passió. Ara sí que ja la sèrie de capelles és completa.

A mitjan segle XVII, per tant, l'edifici estava acabat, però recordem que era de sòtil baix, amb canyissada i teules. I amb freqüents goteres. Faltava l'acabament que té actualment amb volta d'ogiva i claus de volta amb relleus; l'església havia de créixer cap amunt. Aquest sòtil es començà el 1680; en aquesta data, segons el Llibre de Consells, "és entrada súplica lo Dr. Miquel Amengual Pre. olim rector en la qual diu i suplica a los honors jurats i savi Consell de que se li don facultat i permís de

posar les sues armes a la tercera clau de les tres que avui s'ha principiat i pagarà 300 lliures, ço és, 100 lliures per cada clau així com s'aniran fent, i més s'ofereix que sempre que Déu nostro li don vida com faran la capella major a pagar 100 lliures com més llargament en dita súplica és de veure... fonc votat ... de que se li dona facultat al dit Dr. Miquel Amengual Pre. olim rector de posar les sues armes esculpides a la segona clau de les tres que s'han principiat amb la condició se li dona permís que s'oblig a pagar les dites 300 lliures... i la clau on ha de posar les sues armes l'ha de fer i portar i picar a ses costes...". Va acceptar i pagà les 400 lliures. I efectivament l'escut dels Amengual-o Armengol- està a la segona clau. L'any següent llegim: "...com la clau quese dona de l'església a escarada està resolta; i, feta, sols se deurà per dita clau cosa de 500 ll. poc més o manco i com tenim promeses per devotes persones cosa de 400 lliures per raó de les dues claus venidores i calç bastant per aquelles demanam a Vs. Ms. si tenen en bé de que donem les dos claus a escarada amb la major comoditat que trobarem...". Sembla que aquesta obra de cobrir decentment l'església es va fer amb rapidesa.

Per el que acabam de llegir, es veu que hi havia el projecte de fer un nou Altar Major, ja que el vell devia tenir poca profunditat. I així l'església encara va créixer una mica amb l'adquisició de les cases de Miquel Verdera l'any 1692. Això i la cessió de l'Ajuntament d'un carreró va permetre la construcció del presbiteri actual, ja d'estil renaixement i no gòtic que és el que predomina a la resta de l'església. Fixem-nos que la cessió d'aquest carreró explica com l'església va deixar de ser exempta, ja que va quedar tallat el que hi ha a la part de la sagristia. L'obra, que degué ser ràpida i enllaçada amb l'anterior de la teulada, va permetre engrandir l'Altar Major i segurament la sagristia vella. L'any següent llegim al Llibre de Consells: "el Dr. Miquel

Amengual Pre. olim rector diu que si Vs. Ms. tenen a bé que se faci el retaule del cap de lo altar pagarà constants començant-se dit retaule 100 ll. i el Sr. Rector qui és avui també ofereix 50 ll. cada any per dit retaule; Vs. Ms. aconsellaran lo faedor... se dóna ple poder a los honors jurats qui avui són i per temps seran juntament amb el rector de fer fer dit retaule del modo que a ells los serà més ben vist"; i afegeixen: "que sempre que hagen menester carros i bèsties per portar alguna cosa lo Sr. Rector i jurats cercaran aquells, ço és, que hi han d'anar per amor de Déu". Aquest document ens permet saber quan es va començar el retaule barroc de l'Altar Major.

Queda per comentar la darrera obra d'envergadura que es va fer a mitjan segle XVIII: la capella del Roser. L'any 1743 llegim al Llibre de Consells: "és per donar-los raó que s'ha determinat de fer la capella de Ntra. Sra. del Roser". S'elegeixen els protectors o obrers. "I així mateix se demana a totes Vs. Ms. si donen lloc de comprar los trasts per edificar dita capella"... "s'ha resolt que la vila ofereix 200 ll. per comprar los trasts". Fetes aquestes gestions, es posà la primera pedra el 1748 i el 1755 es va fer la benedicció solemne. La relació de despeses és molt detallada: sonador de trompetes i xeremies, autoritats assistents, músics i cantants de fora poble, una rova de pólvora a més d'altres coses "que han servit per les corregudes que se feren a la vila en la benedicció de la capella de Nra. Sra. del Roser". Aquesta capella va suposar segurament el canvi del portal dels homes, que estava a l'actual capella de Sant Sebastià. La sagristia actual deu ser conseqüència també d'aquesta ampliació.

L'església estava acabada. Ara ja només quedaven qüestions de detall. En aquest sentit, és significativa una nota de l'any 1786: "...respecte de que se va component l'església amb la major perfecció, ja estan perfeccionat

les parets i dat mà a los pedestals de los arcs de la mateixa i així mateix se van prevenint materials per lo pisso de la mateixa, havent-se construïda o asseada amb esta perfecció. L'assiento destinat per nostron ús en la mateixa, com és molt indigne conforme voses mercès no ignoren seria una deformitat que se mantenguessen en la mateixa forma; i per tant m'ha aparegut fer-los present si los apareix... per a que se doni el permís de costear i fabricar uns assientos o bancs de nou que tenguin uniformitat amb los demés adornos que s'han posat en dita església...". A part d'informar-nos de la construcció dels bancs del batle i de comprovar que els castellanismes ja començaven a introduir-se en els escrits de l'Ajuntament, aquesta cita demostra que a parer dels jurats l'església estava acabada i que només calia perfeccionar-la i donar-li un acabament digne.

Hi va haver encara a principis d'aquest segle una petita reforma consistent a donar doble fons a la capella del Sagrat Cor, una obra de resultats tan poc afortunats que més val no parlar-ne.

Posats a fer un resum del que hem dit, les fases que es veuen en la construcció de l'església són:

-- Segles XIII-XIV: capella de Sant Joan.

-- 1400: trasllat de la parròquia de Castelltix a Algaida.

-- Segle XV-XVI: construcció de la nova església que s'acabaria cap al 1600: altar major, capelles i cor.

-- 1635-1645: construcció del campanar.

-- 1680: nou sòtil amb les voltes i la teulada.

-- 1692: altar major i sagristia vella.

-- 1748-1755: capella del Roser i sagristia nova.

Permeteu-me acabar amb una curiositat: hem comprovat que l'Ajuntament va dur el pes de la construcció de l'església; però també s'encarregava del seu manteniment. Ajudava els obrers de les diferents confraries a construir els retaules de les diferents capelles, pagava la construcció de l'orgue, del rellotge, de les campanes; assignava una quantitat a l'organista, al manxador, al coremer, etc etc. Però, a més, tenia una despesa molt important que potser de tan evident ens pot haver passat per alt. L'any 1651 es reuneix el Consell per tractar aquest tema: el Sr. Nicolau Cardell vol cobrar 224 lliures de cera que se li deuen i per pagar-les no queda més solució que acordar un tall de l'obra de l'església. I uns anys més tard, el 1688, en un moment en què l'Ajuntament es troba

econòmicament en situació delicada, ben endeutat, entre molts d'altres remeis es pren aquesta determinació: "Per quant se gasta molta quantitat per l'església, que és causa a restar dita vila empenyada amb lo cerer, se ha resolt que los jurats i assistents procurin buscar persones devotes qui proveesquen a dita església de la cera necessària per al culto divino de manera que, sens faltar al culto, la vila no dega esser agravada en comprar cera". I és que proporcionar una il.luminació digna a l'església en commemoracions solemnes devia ser molt costós i no tan fàcil com ara. Precisament fer un poc de claror, una mica de llum sobre la construcció de la nostra església és el que ha pretès aquesta xerrada.

Moltes gràcies.

(Conferència pronunciada a l'edifici municipal del carrer dels Cavallers d'Algaida, dia 17 de novembre de 1995)

Quan en Rafel Xaramec feia la foto de la portada que encapçala aquest número, hi havia un estol de nins i nines que l'"ajudaven". I li digueren que els feia molta il.lusió sortir damunt ES SAIG. Com que està al nostre abast satisfer aquesta il.lusió, aquí els teniu, contents i satisfets.

Primeres passes dins el món de la informàtica

Per poder entendre com va això de la informàtica, s'ha de saber com està construït, quins componets té i com funcionen dins un ordinador.

D'ordinadors simples (utilitzats normalment per tots nosaltres), n'hi ha de dos tipus diferents: PC i Macintosh, cadascun funciona de forma diferent al seu interior, però a la vista del usuari, són molt semblants.

El PC (Personal Computer) és el més estès arreu del món, aquest és el model que ha anat evolucionant al llarg del temps, a partir dels primitius computador que va apareixer als voltants de 1946, com poden esser l'ENIAC, el UNIVAC, el model 401 de IBM, etc. Però aquests tenien unes dimensions exagerades i un funcionament molt lent i rudimentari. A mida que s'avançava amb els dissenys, va anar utilitzant vàlvules de buit, transistors, circuits integrats i xips, aquests darrers són els utilitzats actualment en totes les màquines.

En aquest moment hi ha molt de tipus de PC, uns més evolucionats que els altres. El nom que agafen els diferents models, ve donat pel nom de microprocessador, i són: 086xx, 286xx, 386xx, 486xx, Pentium, ???. Al lloc on es troben xx, hi cabria posar SX o DX, que és una diferenciació entre el manco evolucionat (SX) i el més avançat (DX), també us donareu compte que hem posat unes interrogants, és perquè normalment es xerra

de nous processadors que es van provant, així que la següent generació va amb el nom de P6 (a comercialitzar a partir de 1996), P7 (finals de 1997), P8 (sense data). Podeu veure que els equips informàtics canvien tant rapidament com el temps, per això una persona que vol estar al dia amb l'equip, l'ha de renovar continuament.

Els ordinadors Mac utilitzen un sistema diferent, que no concorda amb els PC. Tot el seu sistema és completament diferent, tant amb la connexió dels components, com amb la seva programació. Aquest és el segon tipus d'ordinador més estès pel món.

A Amèrica del Nord, el Mac és el més estès, però a Europa l'escampada de PCs ha estat total.

Així els Mac no utilitzen els mateixos models que els PC, pel que l'evolució dels seus processadors és diferent, són: M6800, M68000 i els M68040.

Actualment **Apple** (Mac) i **IBM** (PC), han fet una unió i han tret al mercat una mescla dels dos, el *Power-PC*, que utilitza el sistema Mac, però pot utilitzar programes de PC, cosa que no poden fer cap dels altres dos, ja que són incompatibles un amb l'altra.

Noticiari Informàtic:

Ràdio Club Algaida juntament amb alguns aficionats a la informàtica estan amb contacte amb l'ajuntament a fi de poder instal·lar un ordinador amb accés a InterNet a la biblioteca d'Algaida. A aquest ordinador hi podria accedir qualsevol persona que el necessiti, o vulgui veure que és i com funciona InterNet.

També l'ordinador tendria una sèrie de perifèrics, que generalment no tenen els ordinadors particulars, que facilitaries les feines dels usuaris.

Introducció a INTERNET

A InterNet hi ha molts de sistemes diferents connectats (PC, Macintosh, OS/2, Windows NT, Unix, etc.), tots aquests sistemes en principi són incompatibles entre ells, però s'ha ideat un sistema que fa que es puguin interconnectar un amb l'altra, només utilitzant una *interfície*¹ anomenada IP (Internet Protocol).

Aquest protocol s'aplica als *nodes*², i serveix per connectar un ordinador que actua com a *servidor* i un altra anomenat *client*.

El computador que fa de *servidor*, actua de manera casi idèntica a l'ordinador que controla una xarxa local. Quan un ordinador extern de la seva xarxa li demana accés, aquest li dona tota la informació que té a dins. El que fa és servir la informació que li demanam.

Generalment aquest ordinador ha d'esser potent, ja que quan fa una transferència de dades a l'ordinador *client*, ho ha de fer de forma ràpida, normalment hi ha molts d'ordinadors connectats, i ha de donar informació a tots al mateix temps.

L'ordinador *client* és el que demana accés a un ordinador d'una empresa, generalment són els usuaris particulars, que de casa seva es connecten i demanen informació.

Per exemple, en el cas de l'ordinador *servidor* de BiTel, ens dona una certa quantitat d'informació i mostra unes llistes on podem triar el que ens interessa, nosaltres tenim el terminal *client*, i donam l'ordre de que ens envii la informació que té de Calvià, així que automàticament cerca l'informació i es prepara per transmetre, i a mida que va arribant, es va imprimint a pantalla.

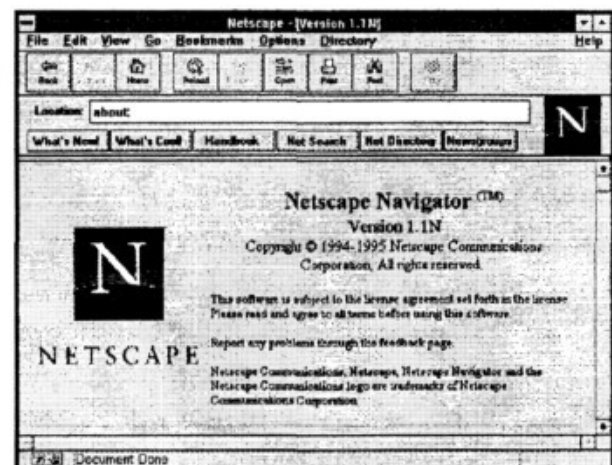
(Direcció del servidor de l'aj. de Calvià: <http://www.bitel.es/calvia.mallorca>).

Ja que el nostre ordinador actua com a *client*, el que feim normalment quan cercam una informació, és donar el tema que cercam, i la mateixa xarxa ens dona uns llistats on hi ha direccions de *servidors*, i a aquestes, poden trobar alguna cosa damunt el que hem demanat.

Si per exemple cercam *servidors* que ens puguin donar informacions damunt vins, tenim una utilitat anomenada *Internet Research*, que és l'encarregada de cercar i enviar-nos les direccions dels ordinadors on podem trobar alguna referència de vins, a qualsevol lloc del món.

Hem posat a disposició de tota la gent que vulgui fer arribar algún document o carta a Es Saig, una bústia de correu electrònic (explicarem el seu funcionament més endavant).

e-mail: ALGAIDA@IBM.NET

Pantalla del Netscape (navegador de World Wide Web més utilitzat al món).

(1) *Interfície*: Dispositiu que funciona com a traductor, entre dos sistemes incompatibles.

(2) *Node*: Lloc on s'estableix connexió entre dos o més elements, p.e. un ordinador i la xarxa InterNet, en el nostre cas la senyal passa d'una línia telefònica a anar per fibra òptica.

Nacionalistes de Mallorca

SA PLAÇA...

Durant aquest mes de novembre hi ha hagut un tema que ha copsat en certa manera el màxim interès tant de l'Ajuntament com dels habitants d'Algaida. Aquest no és altra que el "**Projecte de reforma i enllumenat de Sa Plaça**".

Com molts de vosaltres haureu pogut saber, a la Casa de la Vila, ha estat exposada la maqueta on es podia veure, amb més o menys aproximació, com quedarà Sa Plaça, segons el projecte presentat a l'Ajuntament i aprovat a la sessió plenària de dia 20 de novembre, amb els vots favorables del grup al govern (PSOE), el vot en contra del grup PP, i l'abstenció dels Independents i del nostre grup, el PSM.

L'agrupació d'Algaida del PSM-Nacionalistes de Mallorca, va estudiar detingudament el projecte presentat, tant els plànols com la maqueta, cosa que ens va fer arribar a les següents conclusions que vos volem comentar.

En primer lloc, pensam que per a la realització d'una obra d'aquesta magnitud, s'hauria d'haver realitzat un concurs d'idees, de manera que s'haguessin pogut presentar varis projectes i no un sol, com ha succeït. Volem deixar clar que no dubtam en cap moment de la professionalitat de la persona que ha elaborat l'únic projecte presentat, però si creim que hauria estat molt millor poder veure diferents visions, diferents idees, en definitiva, diferents projectes.

Deixant de banda aquesta consideració, i entrant de ple en el projecte presentat, trobam encertada la peatonització de la placeta de davant el Cafè de Sa Plaça i el carrer de davant el bar de Ca'n Caragol. El que ja no ens agradava, i així ho manifestàrem i feu que el nostre vot a l'hora de l'aprovació del projecte fos l'abstenció, era l'anivellament de Sa Plaça, amb la conseqüent creació d'escalons al voltant de la mateixa. Creim que aquests escalons suposaran la creació d'unes barreres arquitectòniques inexistents a l'actualitat.

Així mateix consideràrem que el projecte presentava una sèrie de deficiències de grau menor, que férem constar a l'Ajuntament presentant les al·legacions oportunes en el seu moment. Al mateix plenari s'acordà amb l'acord que seran tengudes en compte a l'hora de la realització de l'obra.

Ja per acabar volem expressar-vos que nosaltres defensam una reforma de Sa Plaça, ja que ho creim necessari, però defensam una reforma integrada dins la imatge quotidiana que d'ella en tenim. Així mateix volem fer constar que tota reforma de Sa Plaça implica l'aplicació contundent d'una nova normativa circulatòria, que la faci a la vegada més segura, més tranquil·la, més acollidora i que puguem gaudir-ne.

PINA

Vos oferim el començament d'una plagueta en què Tomeu Oliver "Seguí" explica les seves peripècies quan va fer el servei militar. D'això fa ja molts d'anys.

Èrem jo i dos més de Pina
que mos vàrem entregar
i per sorteo mos tocà
dos des tres a Artilleria,
s'altre va anar a enginyeria
i es sorteo així quedà
i així vàrem començar
sa campanya aquell bon dia.

Dia vint-i-u de març
l'any trenta-set sé cert que era
que mos varen dur a Sant Pere
tant es petits com es grans
i acompanyats d'uns bons quants
destinats a sa ligera
i a sa cinc i a sa primera
en vàrem anar bastants.

Allà sorteant fent proves
per repartir s'esquadró
mos digué es tinent Cerdó:
ses notícies són molt bones
perquè anau a ses escoles
des poble de Lluçmajor
i no falleu, feis el favor,
partim d'aquí dues hores.

Vàrem partir baix murada
per dins es túnel des tren
perquè en aquell temps sa gent
anava un poc orugada,
acompanyats d'un brigada
mos presentà a un tinent,
li féu firmar un document
des soldats que ell entregava.

A les sis poca vantatge
vàrem arribar a Lluçmajor
i allà es sergent Aguiló
mos prengué nom i llinatge,
mos va donar per estatge
una sala a un racó
una manta i un cergó
va esser es nostro equipatge.

Un poquet d'aigo bullida
mos varen dar es dematí,
però es cuiner mos va dir
que era sa llet que hi havia:
ara fan aigo tenyida
ses vaques de per aquí
i quan mos arriba aquí
són deu que l'han beneïda.

Mos tocaren es migdia
sa corneta per formar,
mos donaren per dinar
molt de brou, qualque llentia,
i llavors per darrerria
lo que solien donar:
aguiat pep per menjar,
es menú de cada dia.

L'endemà devers les deu
a tots mos varen cridar,
sabates mos varen dar
com el que diu de tot preu
que hasta girades de peu
mos n'haviem de posar
i molts havíem de caminar
pegant es crit en el cel.

De prendes n'hi havia poques
i d'esperdenyes pitjor,
llavor es comandant major
mos féu donar unes granotes,
eren llargues i grossotes
que pareixien bubotes
i amb aquelles sabatotes
mos feien fer instrucció.

Llavors permís no n'hi havia
a no esser de polissó
i falta de relació
es soldat sempre fugia,
però va arribar aquell dia
de s'alta d'instrucció
i me feren apuntador
de sa nostra bateria.

Vaig tenir molta alegria
haver acabat s'instrucció,
en féiem a lo millor
una estona cada dia,
però amb més categoria
quan vaig esser apuntador
i responsable d'un canó
des millors d'artilleria.

Quan me feren entregar
és ver que por en tenia
perquè allò me pareixia
un os molt mal de pelar,
emperò va canviar
va arribar aquell bon dia
que an es sergent li fugia
si li podia escapar.

TOMEU OLIVER "SEGUI"

ESPORTS

FUTBOL

L'equip del C. E. Algaida de 1ª Regional ha continuat la bona trajectòria d'aquesta temporada. Després de disputades dotze jornades manté la tercera posició a la classificació i encara que el líder Vilafranca ha pres una certa diferència hi ha forces i il·lusió per mantenir-se als llocs capdavanters.

Degut a la curta composició de la plantilla, devuit jugadors, a bastants de partits l'entrenador ha hagut de comptar amb els juvenils i això, si bé pel que fa als jovenets és bo perquè se senten motivats, també hem de reconèixer que debilita la plantilla de l'equip de juvenils.

Esperam que els lesionats i sobretot les targetes, que surten cada partit, no minvin el potencial del C.E. Algaida.

Resultats:

Port de Sóller-Algaida 1-0
Algaida-Atl. Balears 4-3
Llosetenc-Algaida 1-2
Algaida-La Victòria 1-0

Juvenils

L'equip que entrena en Jasús Pascual (que per cert es treu el carnet d'entrenador de juvenils) continua la trajectòria amb què va començar: es guanyen els partits dins Es Porrassar i es perden els de fora camp potser amb massa gols en contra. Però la feina és aquesta: entrenar, jugar i passar gust i si a més es beneficia el primer equip ja no pot ser millor, és el que toca.

Resultats del mes de novembre:

Algaida-Ses Salines 4-2

Algaida-P.Cristo 2-0
Sallista-Algaida 5-1
Llubí-Algaida 5-1

Cadets

En Mateu Capellà intenta que l'equip jugui a futbol; en Mateu sap el que vol i és d'agrair la perseverança per aconseguir que els cadets no es limitin a tirar cosses a un baló; segur que al final els resultats seran bons i els jugadors estaran contents.

Porreres-Algaida 4-3
S'Horta-Algaida 7-1
Algaida-Espanya 1-6
Algaida-Santanyí 2-1

Infantils

L'equip dels infantils figura en segona posició; els nins d'en Guillem Fiol fan bon futbol i tenen bones individualitats.

Algaida-Montuïri 7-5
Manacor-Algaida 2-6
Algaida-S'Horta 0-1
Porreres-Algaida 2-4

Alevins

Resultats dels alevins durant el mes de novembre:

Algaida-Montaura 5-1
Algaida-Porreres 6-4
Llosetenc-Algaida 3-4
R. Llull-Algaida 2-0
Algaida-Sallista At. 1-2

Benjamins Futbol 7

Aquests són els resultats de l'equip dels més petits:

Algaida-Felanitx 14-1
Porreres-Algaida 2-5
Algaida-Cala d'Or 4-4
Algaida-S'Arenal 3-7

VOLEIBOL

Ja ha arribat altra vegada la competició de voleibol aquest passat mes de novembre en les categories infantil i cadet amb la participació dels equips algaidins C.P.Pare Pou (infantil) i C.V. Algaida (cadet) amb aquests resultats:

Infantils:
P.Pou-Aula Balear 3-0
Esporles-P.Pou 0-3

Equip de Penyes del C. V. Algaida.

P.Pou-Consolació Alaró 3-0
 Corpus Christi-P.Pou 0-3
 S.Josep Obre-P.Pou 2-3
 P.Pou-S.Gaietà 3-0

Acabada la primera volta l'equip algaidí és líder en solitari amb tots els partits guanyats.

Cadtes:

Algaida-Rafal Vell 3-1
 Algaida-S.Josep Obrer 3-0
 Mort. Olivetti-Algaida 0-3
 Algaida-Son Servera 3-0
 Marratxí-Algaida 0-3

A falta d'un partit per acabar la primera volta

l'equip de cadets també lidera la taula classificatòria.

Torneig de Penyes del Pla i Comarques de Llevant

Aquest any s'ha fet un equip d'aficionats mixt (homes i dones) que participa al torneig de Penyes. Falta veterania però hi ha jovintut i entusiasme i, malgrat un començament on s'ha pagat la novatada, ja saben el que és guanyar un partit. El que no falta

és alegria i bon humor.

Algaida-Sant Joan 0-3
 Artà-Algaida 3-0
 Algaida-Molí d'en Sopa 0-3
 Rest. BiBaBo-Algaida 0-3

Assemblea General

El passat dia 15 de novembre es va fer l'Assemblea General del C.V. Algaida al Bar Xaloc amb la participació d'un centenar de persones. Ja vos n'informarem.

JOAN TROBAT

MOVIMENT DEMOGRÀFIC

Margalida Pou Gelabert. Ens Bernat Pou Puigserver. Va deixà dia 6 d'octubre als 66 anys. Va morir dia 20 de novembre. Tenia 73 anys.

Josep Perelló Capellà. Morí dia 10 de novembre als 74 anys. Aina Ramon Isern. Ens deixà dia 22 de novembre a l'edat de 96 anys.

Maria Seguí Solivellas. Morí dia 8 de setembre a l'edat de 77 anys.

NAIXEMENTS

Raúl Gómez Hernández, fill de José Ramon i Maria Amparo. Va néixer dia 18 d'octubre.

Jaume Massanet Sastre, fill de Gabriel i Catalina. Nasqué dia 26 d'octubre.

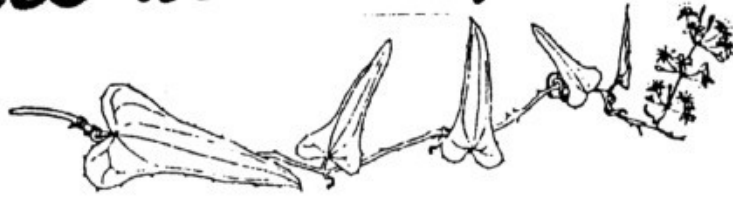
Lluc Ballester Martorell, fill de Pere Joan i Catalina. Va néixer dia 6 de novembre.

Alexandre Artigues Hernández, fill d'Antoni i Mònica. Arribà al món dia 17 de novembre.

Maria Montserrat Trobat Coll, filla d'Andreu i Margalida. Va néixer dia 21 de novembre.

Les nostres plantes

l'arbocera

Aquest arbret o arbust és per ventura el més formós de la garriga balear amb les seves fulles grans i lluentes, d'un color verdós que contrasta amb el vermell de les branques.

Floreix durant la tardor i l'hivern, i fructifica a l'any vinent, triguen tot un any per madurar i per això, entre octubre i gener, veim en un mateix arbre les flors i els fruits madurs que corresponen a la flor de l'any passat.

L'arbocera, o arboç, al Principat, (*Arbutus unedo*) és una arbust de la família de les ericàcies, família que, a més, està representada amb altres espècies tal com el ciprell (*Erica multiflora*), a Algaida anomenat petarrell, i el bruc (*Erica arborea*) que no és present al nostre municipi, però que es troba a la serra de Tramuntana, i que es diferencia de l'anterior per tenir les flors blanques i per esser bastant més alt que el ciprell. Aquestes espècies

representants de les ericàcies formen part de l'estrat arbustiu dels alzinars, si bé el ciprell és molt més important a les comunitats on el pi és el representant més rellevant de l'estrat arbori.

Les seves flors, de color blanc groguenc, neixen en inflorescències al capdamunt de les

branques; tenen la corol·la en forma de picarol amb cinc dents apicals girades cap a la part de fora. Les seves fulles, com he exposat al començament, són grans, planes, lluentes, lanceolades, finament dentades i durant tot l'any són verdes.

Els fruits, les cireres d'arboçera o arboços, són baies (fruits que tenen epicarp prim i membranós i mesocarp i endocarp carnosos) comestibles d'uns 2,5 cm de diàmetre, de color vermell fosc i de gust una mica insípid. Tenen un alcaloide tòxic, l'arbutina, la qual cosa fa que ingerides en una certa quantitat, poden fer mal; el romans ja coneixien aquest fruit i li deien *unedo*, que vol dir "només un". Els fruits més saborosos són els més madurs ja que contenen fins un 0,5% d'alcohol i diuen que si en menjen molts engaten i fan mal de cap. S'han utilitzat per fer confitures.

Les fulles són astringents i antisèptiques per la qual cosa són usades per combatir les diarrees i enfermetats de les vies urinàries.

Les infusions de fulles d'arboçera s'empren per a inflamacions de la bufeta urinària, contra còlics nefrítics, incontinença de l'orina, i pot produir alleujament en casos d'inflamació de la prostata.

El seu nom del llatí, *arbutus*, ha donat lloc a les parules arboç, arboçer, arboçera, designacions de'aquest arbust a diferents llocs dels Països Catalans, i també al llinatge mallorquí Arbós.

El **Cançoner Popular** recull l'arboçera, aquesta n'és una mostra:

Jo vaig anar a cercar arboços
amb una de Calvià:
qui sa posa amb bestiar
no pot treure sinó coses.

Jaume Jaume i Oliver

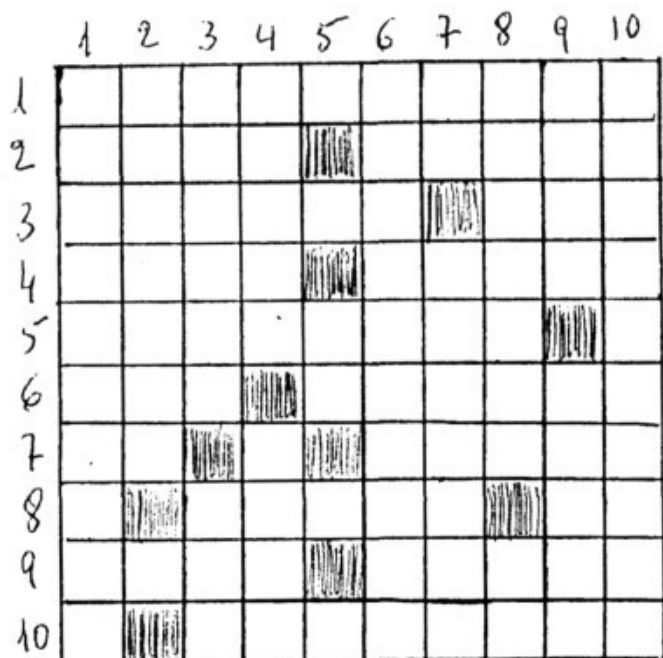
L'ESPLAI INFORMA

L'Esplai Burot d'Algaida segueix amb la seva tasca educativa amb els al·lots del poble d'Algaida amb molta il·lusió i ganes de fer feina.

Per aquest mes de desembre hem organitzat una excursió per a tots els joves d'Algaida de més de tretze anys a "ES COLL DES JOU" (Orient). La sortida serà dia 3 i ens veurem a les 9 a Sa Plaça.

Titoieta Ràdio ha organitzat una reforestació del Massís de Randa per dia 8 de desembre. L'Esplai Burot col·labora en aquesta activitat tan lloable com és preservar les poques zones verdes que queden dins el terme d'Algaida. Des d'aquí vos convidam a tots perquè participeu amb nosaltres. La sortida serà divendres dia 8 a les 9'30 des de Sa Plaça. Vos hi esperam.

PASSATEMPS

Horitzontals: 1. Carrer d'Algaida. 2. Menjada de certa importància. Recobrir d'oli. 3. Adoctrinar, allisonar (al revés). Joc que acompanya el parxís. 4. Vomiti. Part del calze d'una flor. 5. Integritat (al revés). Un romà. 6. Organ de l'olfacte. Fabulosa, llegendària. 7. Consonant repetida. Punt màxim del plaer sexual. Nansa petita (al revés). 8. La primera. Llabor, cereals. Interjecció que fa mal. 9. Sant Felip ... Batuda (al revés). 10. Comença els diccionaris. Obrers, treballadors.

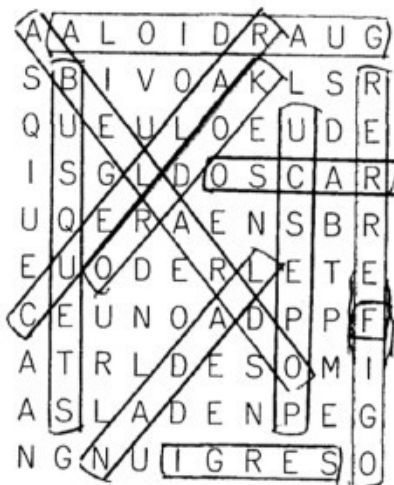
Verticals: 1. Nom de diversos rèptils saures de petites dimensions. 2. Aplanat, planer. Europa. 3. Diplomàcia, habilitat (pl.). Teixit de seda. 4. Abatre, fulminar. Malaltia pròpia d'aquest temps d'hivern. 5. Nitrogen. Cinc-cents. Forma pronominal de 1ª persona. Et deixa bocabadat. Vocal forta. 6. Discutir, debatre. 7. Un qualsevol. Bitllet, butlleta. 8. Descripció del caràcter d'una persona. Acaba infinitius. 9. Senyal sobre alguna cosa. Instrument de vent semblant a la trompeta. 10. Família de plantes a la qual pertany l'heura.

Les solucions als mots encruats les trobareu a la pàg. 35.

I N E X A C T E E N
A R F I R C O P A I
T T L I A F C O R N
I A M A N O M E S V
R J C U V G S T A E
U D E I R E I A Ç N
P L U I F S M T A T
S Q E E S I L A L A
E R R O N I S C L T
A R I C A T U A A R
S O Y N A G N E F A

Sopa de lletres

Es tracta de localitzar deu sinònims de "fals". Amb les lletres que vos sobrin llegireu un pensament de Joan Fuster.

Solució a la passada sopa de lletres

Una vegada localitzats els noms d'onze jugadors del Barça, podeu llegir: "Si vols que diguen bé de tu / no parles mal de nengú". (Fra Anselm Turmeda).

Horitzontals: 1. Sa Tanqueta. 2. àpat. untar. 3. nacude. oca. 4. giti. sèpat. 5. asenete. i. 6. nas. mítica. 7. tt. g. ònalc. 8. a. grana. ai. 9. Nen. adare. 10. a. operaris.
Verticals: 1. saugantana. 2. apaisat. 3. tates. gao. 4. atuir. grip. 5. N. D. em. a. e. 6. questionar. 7. un. entrada. 8. etopeia. ar. 9. taca. clar. 10. analicis.

Solucions als mots encruats.

Titoieta Ràdio

108.0 FM

EMISSORA MUNICIPAL D'ALGAIDA

El Fòrum de Titoieta Ràdio organitza una reforestació al Massís de Randa.

L'activitat, oberta a tothom, pretén repoblar d'arbres una zona desboscada del Puig de Cura.

La reforestació vol contribuir a la millora de l'entorn natural del municipi d'Algaida. La proposta amb el lema central de «Coma Vegetatiu... rebrota't» es durà a terme el pròxim divendres 8 de desembre, festivitat de la Puríssima Concepció. Els participants es desplaçaran a peu des d'Algaida fins al Puig de Cura. Allà, al cim de la muntanya, hi sembraran un centenar d'ullastres (olea europaea varietat silvestris), un tipus d'arbre que és apropiat al sòl i a les condicions ambientals de l'esplanada del puig. El grup impulsor de la repoblació forestal farà els pròxims mesos un seguiment del creixement dels ullastres per assegurar l'èxit de la iniciativa.

El Fòrum de Titoieta Ràdio organitza la reforestació amb el convenciment que el conjunt de les petites accions locals de protecció de la natura ajuden, sens dubte, a alleujar els mals que pateix el planeta Terra. Per donar a conèixer l'activitat s'ha editat un cartell i un tríptic informatiu que conté una fitxa descriptiva dels valors ecològics del Massís de Randa.

La sembrada d'arbres compta amb el patrocini de l'Ajuntament d'Algaida i la col·laboració del Grup d'Esplai Burot, dels Franciscans de Cura i del diari El Dia del Mundo.

Titoieta Ràdio emetrà una programació especial per celebrar Nadal.

Inclourà un missatge del Bisbe de Mallorca i la retransmissió en directe de les Matines des de l'església d'Algaida.

La programació especial s'emetrà els pròxims 23 i 24 de desembre. L'eix central serà la retransmissió en directe de la vetlla de Nadal des del temple parroquial d'Algaida. Es podrà escoltar també un missatge nadalenc del bisbe Teodor Úbeda. La programació festiva es completarà amb un monogràfic informatiu i un musical. El primer amb el títol *És Nadal a TR* parlarà de l'origen, la història i la teologia litúrgica de Nadal; comptarà amb la participació de Pere Joan Llabrés, professor del Centre d'Estudis Teològics de Mallorca. El segon, serà un programa musical titulat *Ja sé que ha arribat l'hivern*; un espai que durant 2 hores farà un repàs per les cançons del pop-rock que tenen a l'estació freda com a punt de referència. Consultau els dies i hores d'emissió al quadre adjunt.

Programació Especial Nadal 1995

Dissabte, 23 de desembre

- 11'30 *Ja sé que ha arribat l'hivern.* Musical.
13'30 *És Nadal a Titoieta Ràdio.* Informatiu.

Diumenge, 24 de desembre

- 20'00 *Ja sé que ha arribat l'hivern.* Musical.
22'00 *És Nadal a Titoieta Ràdio.* Informatiu.
22'45 Missatge de Nadal de Teodor Úbeda, Bisbe de Mallorca.
23'00 Retransmissió en directe de les Matines des de l'església d'Algaida.

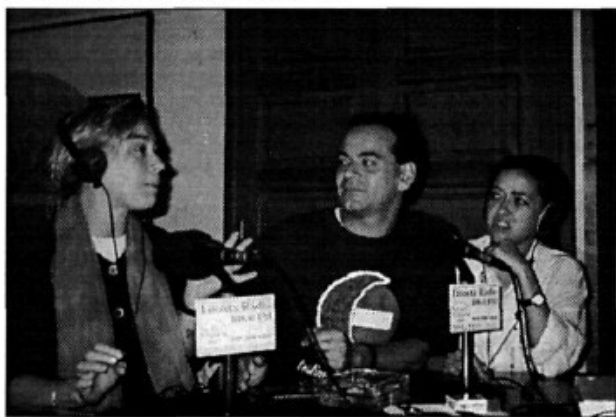
El grup de teatre *La Cubana* va visitar les instal·lacions de Titoieta Ràdio.

Els programes 'Fer dissabte' i 'Xima-Xema' entrevistaren als protagonistes de l'obra «Cegada de amor».

El passat 4 de novembre, van visitar Titoieta Ràdio els actors de *La Cubana*: José Corbacho, Anna Barrachina i Silvia Aleacar, que al muntatge «Cegada de amor» interpreten respectivament al director de cinema Antonio Valdivieso, a la nina prodigi Estrellita Verdiales i a la mare del director donya Trini Gordillo.

A l'entrevista ens contaren un munt de coses molt interessants sobre la companyia i també sobre l'obra que durant quinze dies interpretaren a Palma; però sobretot ens van sorprendre per la gran professionalitat, senzillesa i simpatia que demostraren en tot moment. En confiança ens manifestaren que estimen el teatre per damunt de tot.

Titoieta Ràdio crea un nou servei d'atenció telefònica a l'oient.

La 'Línia oberta de TR' servirà per rebre els suggeriments, avisos i queixes dels radioients. Funcionarà les vint-i-quatre hores del dia marcant el 12 53 35.

L'emissora municipal d'Algaida ha creat la *Línia oberta de TR* amb la intenció de fer més fàcil la comunicació amb els habituals seguidors de la programació local. El nou servei funcionarà les 24 hores del dia a través d'un contestador automàtic, marcant el 12 53 35. Permetrà als oients fer tot tipus de suggeriments als promotors de l'emissora així com expressar qualsevol queixa o reclamació. Ocasionalment la *Línia Oberta de TR* facilitarà informació sobre les activitats del *Fòrum* i la programació de Titoieta Ràdio.

Línia Oberta de TR
 12 53 35

Continua l'emissió, en diferit, del cicle *Divendres Algaïdins*.

El dissabte 16 de desembre a les 13'30 hores es podrà sentir la conferència titulada «Història de la construcció del temple parroquial d'Algaida».

Titoieta Ràdio emetrà el 16 de de desembre la segona de les conferències dels Divendres Algaïdins, que organitza l'Ajuntament d'Algaida. En aquesta ocasió es podrà escoltar la conferència «Història de la construcció del temple parroquial d'Algaida» pronunciada per Pere Mulet el passat 17 de novembre.

coma vegetatiu

reforestació
al massís de Randa

divendres

8

deseembre

sortida des de la
plaça d'Algaida
a les 09'30 hores

ho organitza

© 12 53 35

rebrotat

ho patrocina

AJUNTAMENT D'ALGAIDA

hi col·labora

EL DIA DEL MUNDO
DE BALEARS

 ESPLAI BUROT
ALGAIDA

(Ve de la darrera pàgina)

-Quina casta de transports hi féieu?

-Principalment excursions familiars, noces, comunions, gent que estava malalta i els acompanyava a Ciutat per visitar el metge, parelles que s'havien de casar i els acompanyava a triar els mobles a Manacor. També vaig fer molts de viatges de futbolistes algaidins, amb en Nofre Reus i en Joan Sis, quan jugaven a fora camp; i d'altres amb els cossiers per Palma, Andratx i Calvià per promocionar Cal Dimoni...

-Després posàreu els autocars, no és així?

-Ja fa més de trenta anys d'això. Primer vaig tenir un Dogde 8 cilindres de 28 places, més tard un Pegaso de 43 i finalment un Barreiros de 37 places. El primer ja el vaig comprar perquè el volíem dedicar al transport escolar; tota una innovació en aquell temps.

-Com funcionava el transport escolar?

-D'això sí que en vaig ésser capdavanter, perquè tenc el carnet número 1 de tot Mallorca, i crec que de tot Espanya; si no vaig errat aquí va ser el primer lloc on es va posar aquesta modalitat de transport. A les 8 havia de ser a Montuïri i feia volta per Pina i Algaida per acompanyar els al.lots a l'institut de Lluçmajor. Després tornava cap a Algaida i, abans de les 9, havia recollit els al.lots de fora

vila, després de passar per Ses Canyes, Camí Vell, camí de Muntanya, Punxuat i Randa. L'altre autocar, primer amb el meu germà i després amb el meu fill, recollia els al.lots de Pina per acompanyar-los a Ses Escoles. Aquesta rutina durà 23 anys, fins que fa 8 o 9 anys em vaig jubilar.

-Quina altra casta de transport hi féieu amb els autocars?

-Bé, també acompanyava altres grups d'al.lots des de Sineu, Lluçmajor, Montuïri i Pina a uns cursets de natació que feien a Ciutat; això els dissabtes, quan no hi havia escola. I amb l'Obra Cultural d'Algaida cada mes solíem fer una excursió per la muntanya. Me'n record que vos deixava a Escorca i vos recollia a Sa Calobra, o a un poble de muntanya i vos esperava a un altre; això, durant molts anys, férem pràcticament tota Mallorca.

-De pagès, no n'heu fet mai?

-No, l'única feina relacionada amb la pagesia va ser quan tenia entre 23 i 35 anys, que vaig armar una batedora, i durant el temps de batre feia jornals pel nostre terme, i també a fora poble. A Sa Pobla, per exemple, a partir de juny començava batent faves, blat, ordi; després venien les mongetes i, quan havia acabat tot això, venia l'arròs.

Fotografia del primer cotxe Dotnet de l'amo en Rafel

-I com estau de salut?

-Ara molt bé, però fa només 3 anys que m'operaren de 4 coronàries al cor. És una operació molt delicada; només fa 20 anys tothom se'n moria. Jo vaig dur sort perquè el Dr. Bonnin, un català que opera a la Policlínica, feia dos mesos que era aquí i així em vaig estalviar el viatge a Barcelona. En 10 dies tornava a ser a ca nostra. També, el gener farà un any, em posaren una pròtesi de plàstic a la cadera i totes les molèsties que tenia m'han desaparegut; ara ni tan sols necessit gaiato.

-D'ençà que estau retirat, què feis per passar l'estona?

-De vegades vaig pel taller, més que res per veure l'ambient, i si el meu fill necessita qualche peça de recanvi, pec un bot a Palma a cercar-la i així ell no ha de perdre aquest temps.

També, amb la dona, feim excursions de la tercera edat. Ara ja tenim els passatges per dia 3 de gener; anirem per segona vegada a Salou. Estan molt bé perquè per 23.000 pessetes passam 15 dies a fora, ben menjats i ben beguts. Aquí, si ho comptàvem tot, gastariem més. Hem anat a Suïssa, Venècia, part d'Itàlia i quasi tota Espanya.

-Per acabar qualche anècdota que vos hagi passat?

-La més perillosa va ser amb voltros, els de l'Obra; te'n deus recordar, d'això; va ser baixant de Lluc amb l'autocar Barreiros, que l'estrenàvem aquell dia, i a mitjan davallada els mecanismes de frenada començaren a fallar. Amb les marxex i el freno de mà, el vaig controlar fins prop d'Inca, però a la costa avall de la benzinera, no hi havia manera d'aturar-lo. Tots estàvem molt regirats i fins al centre de la ciutat no vaig poder dominar l'autocar. Gràcies podem donar que ningú no s'entrevassàs davant nostre, perquè segur que hi hagués hagut una desgràcia.

Recordàrem amb l'amo en Rafel altres anècdotes de les vivències d'aquells anys; però cap com aquesta de la baixada de Lluc. Record que havíem fet la volta al Puig Caragoler de Femenia, que el mes passat repetírem parcialment. De vegades, a les converses de les excursions, encara la rememoram; sobretot les mamballetes que li dedicàrem a l'autocar vell que ens sortí de camí, després de l'incident. Moltes gràcies a l'amo en Rafel per la seva amabilitat de sempre.

Miquel Fiolet

OPINIÓ**FI DE SEGLE I DE MIL·LENNI: CRÉIXER EN PROFUNDITAT I NO EN EXTENSIÓ.**

Ser eficaç no vol dir haver de generar estructura, amb el corresponent augment de costos desproporcionat.

Si ens fixam en els bancs (empreses de serveis), agències de viatges (idem), etc veurem com la tecnologia actual permet mantenir tractes amb ells sense que per això manqui el servei; ben al contrari.

Quan es genera estructura i es sobredimensiona l'organització, o bé és que no se'n sap, o bé és que hi ha interessos.

El problema és veure QUI paga tota aquesta despesa innecessària i font de conflictes el dia de demà, quan es racionalitzi la feina.

VAT

UNA XERRADETA AMB...

l'amo en RAFEL d'es FORN

A l'amo en Rafel li diuen aquest malnom perquè, ens contà, el seu padri s'havia casat al forn de can Floquet i ja els deien "d'es Forn". Per acabar-ho d'arrodonir, son pare i sa mare, ja de casats, també posaren forn a Sa Tanqueta; de manera que és "d'es Forn" per partida doble. És el petit de nou germans i va néixer l'any 1927 (aquest novembre ha complit els 68). Casat fa 43 anys i amb dos fills: en Pedro i na Maria. El seu nom complet és Rafel Oliver Pujol.

-Quins records teniu de la vostra infància?

-De les escoles públiques, just acabades d'inaugurar record els mestres Porcel i el capellà Bartomeu Oliver, que va morir fa poc, i que venia de Sencelles en bicicleta; també D. Gaià, un mestre català que vivia a S'Aigo Dolça. I també quan anava a repàs damunt Cas Colaus o ca son pare d'en Tele i els vespres a Can Balaguer.

-Quina professió heu tengut?

-Sempre de xofer, encara que de petit ajudàs a pastar qualche vegada al forn -el llevaren quan jo tenia devers 14 anys- o a rodar amb el ventilador a la fornal del taller. A edat de 18 anys ja em vaig treure el carnet de conduir i tot seguit, a menar cotxes.

-Per aquell temps emigràreu a França. Què hi féreu per allà?

-Això va ser tot just d'acabar el servei militar, que va durar tres anys. El meu germà major, en Pedro, estava casat a França i jo, quan es va moure la guerra civil, també hi vaig anar. Feia feina al negoci del meu germà, que era majorista de fruita, i amb un camió la repartíem per la comarca de Dijon. Però va

durar poc temps, perquè per Algaida jo ja havia començat a festejar la qui havia de ser la meva dona, i perquè l'altre germà, en Biel, tenia ja en marxa el taller mecànic de Sa Tanqueta i m'animava a tornar. Aviat posàrem el negoci a mitges; ell se'n cuidava del taller i jo dels cotxes de lloguer.

-Hi devia haver poca gent que tengués el carnet de conduir...

-Sí, jo record que per aquell temps, dins Algaida, hi havia poc més de mitja dotzena de cotxes: en Nofre Reus, en Miquel Benet, el metge, l'amo en Ramon, el potecari i d'altres que ara no record.

-Quins cotxes de lloguer heu tengut?

-El primer va ser un Dotnet de 6 cilindres i 9 places, que al cap d'un temps el reconvertírem en 12 places. Això va ser al nostre taller on el xapàrem per enmig i li afegírem una altra filera de 3 cadires. Més tard tinguérem un Citroen, un altre Dotnet més petit i finalment un Dodge.

(Continua a la pàgina 38)